

Zastupiteľstvo pod nezvyčajným drobnohlľadom občanov Hurbanka zatienila aj dopravu a šport

Na dôležitosť vecného prístupu k problémom upozornila aj poslankyňa Z. Sekerková (v strede).

Už dávno nezažili poslanci zastupiteľstva taký občiansky tlak pri rokovaní, ako 30. januára, keď bola na programe aj „kauza Hurbanka“. Niekoľko desiatok učiteľov a rodičov detí zo ZŠ s MŠ na Hurbanovej ul. sa jednak hlásilo o slovo a jednak dávali nahlas najavo svoj postoj k názoru, tvrdeniam a postojom poslancov. No okrem presunutého bodu o situácii na Hurbanke zastupiteľstvo prerokovalo aj iné dôležité témy.

Zastupiteľstvo vzalo na vedomie vzdanie sa poslanskeho mandátu E. Kráľovcovej a poslanceký

sľub zložil nový poslanec – Dalibor Steindl. K vážnej situácii na ZŠ s MŠ zastupiteľstvo neprijalo žiadny záver, ktorý by smeroval k rýchlemu a ráznemu riešeniu kauzy. Jedným z dôležitých bodov rokovania bol aj nový plán dopravnej obslužnosti mesta. Vypracovali ho odborníci zo Žilinskej univerzity a navrhuje výhľadovo napr., ako skvalitniť MHD, prepojiť mestské časti a spojiť ich so železnicou Vrútky. Poslanci sa venovali o.i. informácii o rokovaní k zámeru dosiahnuť vyhlásenie Jahodníckych hájov za lesy osobitného určenia, príprave pre výstavbu

zásobovacej komunikácie z Mudroňovej ul. do pešej zóny, prípravným prácam k zámeru vybudovať parkovisko pri r.-k. kostole na Severe. Zaoberali sa aj rozvojom Správy športových zariadení mesta, zmenami v Televízii Turiec, prípravou urbanistickej štúdie na riešenie areálu bývalého pivovaru na Podháji, monitorovacou správou k Plánu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja, zámerom zapojiť sa do súťaže o titul Európske hlavné mesto kultúry a otázkami infraštruktúry pre rozvoj cestovného ruchu.

Autor, foto: (bk)

Editoriál

Mgr. MARTIN KALNICKÝ

Spolupráca – to je momentálne martinský univerzálny spoločný menovateľ. Problémov, uplynulých desaťročí rozvoja, stagnácie, pomalého reštartu, hľadania financií, podpory výnimočných, komunálnej politiky.

Tieto MESTSKÉ NOVINY sú tiež ukážkou, ako dokážu Martinčania „osloviť svet“ napr. unikátnou ľadovou šou, ktorej práve naši umelci a konštruktéri vtlačili autorskú pečať, s ktorou teraz budú dobýjať svet.

Rozsiahly rozhovor o štvrtstoročí rozvoja Martina tiež odhaľuje mnohé. Podobne je to i s cyklocestičkou Martin – Vrútky s perspektívou až do Žiliny. Prikladom prekonávania rozdielov v mene lepšieho riešenia, je aj prebudovanie dotačného systému športu či obnova cestovného ruchu.

A naopak – ťažké prekonávanie priekov, politických predsudkov – ako v „kauze Hurbanka“ alebo v zastupiteľstve – ukazuje, kam to vedie, keď nerozhoduje prospech občanov.

Vaše podnety k problémom v mestských častiach nám pište na mail: redakcia@mestskenoviny.sk

Martin pre život

(str. 6-8)

Výnimočná ľadová šou

(str. 10-11)

Nový ročník olympiády

(str. 19)

„Loko“ bojuje o titul

(str. 23)

Poslanci medzi dvoma mlynskými kameňmi: úrad / občania

Časť rodičov, ktorí prišli na zastupiteľstvo vyjadriť svoj postoj k sporu ohľadom ZŠ s MŠ Hurbanova. Foto: l'ch

Na celý deň sa rozťahlo rokovanie zastupiteľstva 30. januára vďaka niekoľkohodinovej vzrušenej a rozporuplnej diskusii i situácii na ZŠ s MŠ Hurbanova ul. Hoci sa priebeh zastupiteľstva zaznamenával, Televízia Turiec ho bude vysielat' na základe uznesenia zastupiteľstva až po parlamentných voľbách (so zdôvodnením, aby rokovanie pred kamerami nevyužívali kandidáti v celoštátnych voľbách pre svoju kampaň). Po zistení, že občiansky aktivista J. Petráš vysielal rokovanie naživo, poslanci odhlasovali – napriek viacerým protestom - zákaz jeho vysielania. Poslanci neschválili uznesenie, ktoré

malo potvrdiť dovtedajší postup rady školy a vedenia mesta a odsúdiť nátlakové akcie učiteľov a rodičov. Uznesenie navrhol predseda komisie školstva B. Horecký v rozpore so zvyklosťami pri bežnej kontrole plnenia uznesení a ešte pred vystúpeniami občanov. Viacerí poslanci potom podčiarkli, že problém sa týka približne tisícovia rodičov a že sa nikdy nemal rozrásť do takých rozmerov, pretože najviac poškodil deti. Viacerí diskutujúci rodičia upozornili, že „na Hurbanke už nefunguje nič, deti sa poriadne neučia a žiaci už nikoho nezaujímajú“, žiadali odstrániť príčinu sporu. Podľa jedného z nich sa roz-

behla občianska petícia za odvolanie riaditeľky E. Kráľovancovej, ktorú už údajne podporilo 1400 ľudí. Odznali argumenty právne spochybňujúce platnosť rady školy a výberového konania i možné porušenie Etického kódexu a konflikt záujmov. Na druhej strane viacerí predstavitelia mesta obhajovali platnosť postupu voľby, jej výsledky označili za zákonné a nemenné a zo zníženia kvality výučby vinili štrajkujúcich. Zákonnosť zdôraznil v svojom stručnom komentári k problému aj primátor J. Danko. V najbližších dňoch môže problém pomôcť riešiť právna analýza, mediátor, doplnujúce voľby

do rady školy (ktoré sľúbil podporiť aj primátor J. Danko) a kontrola požívania financií školy na právne služby, verejného obstarávania a prípadného ohrozenia ochrany osobných údajov v škole.

Popri tomto spore sa ušlo menej pozornosti aj niekoľkostostranovému Plánu dopravnej obsluhy mesta, ktorý je podmienkou pre zásadné riešenie dopravného systému. Plán môže prispieť aj k riešeniu dlhodobých problémov s pripojením MHD na žel. stanicu v Martine, s budovaním nových zastávok i zokruhovanim mestskej dopravy. Ako zdôraznil poslanec M. Uherčík, tento plán si zaslúži zverejnenie, aby sa s ním podrobne zoznámili aj občania. Tento plán je víziou možných riešení, nie akčným plánom, ktorý by obsahoval konkrétne finančne podložené kroky. Preto bolo prijaté uznesenie pripraviť informatívnu správu o logistickej a personálnej príprave prípadného založenia vlastného mestského dopravného podniku, ktorý je jednou z viacerých možností, čo ďalej s MHD.

V závere poslanci schválili zmenu rokovacieho poriadku MsZ, aby občania mohli vystúpiť už v úvode rokovania.

Autor: (bk)

Financovanie profesionálneho športu

Z hľadiska športu bolo nosnou témou na januárovom zasadnutí mestského zastupiteľstva návrat k financovaniu športovcov.

KONCEPCIA ŠPORTU

Tento vložený bod programu bol reakciou na VZN č. 124 (poslanci ho schválili na poslednej schôdzi minulého roku), ktorého obsahom bol dotačný mechanizmus pre šport na základe troch pilierov s cieľom podporovať hlavne mládežnícky šport. Už vtedy poslanec Martin Kalnický (Platforma), ale aj ďalší poukazovali na to, že bez podpory profesionálneho športu to nie je dobrá reforma. Problémom je tiež to, že sa má pre športovcov prerozdeľovať menší balík financií ako vlani. Iničiátori zmeny prišli na januá-

rovom zasadnutí MsZ s návrhom na dopracovanie financovania športu. O to viac je to aktuálne, lebo aj poslanec NR SR a predkladateľ zákona o športe Dušan Tittel potvrdil (ako informoval plénum Zdenko Kozák), že mesto môže zo svojho rozpočtu financovať činnosť športových klubov, akurát nesmie z verejných zdrojov dávať peniaze na výplaty. Predseda športovej komisie Michal Uherčík podotkol, že koncepcia športu sa bude v tomto roku tvoriť nanovo. Poslanci nakoniec schválili tieto uznesenia (navrhol ich Zdenko Kozák) – MsZ žiada prednostku MsÚ: 1.) zorganizovať stretnutie športových klubov a ich pripomienky zapracovať do VZN č. 124 (termín marec 2020), 2.)

v koncepcii športu upraviť financovanie profesionálneho športu.

NAJLEPŠÍ ŠPORTOVCI

Ako tradične, aj teraz poslanci schválili návrh na udelenie verejných ocenení mesta Martin najlepším športovcom za uplynulý rok v štyroch kategóriách. V kategórii športovec roka 2019 je v zozname na 1. mieste atlétky Gabriela Gajanová (zvíťazila aj vlani), druhá priečka patrí Maximovi Mejtskému (biatlon a bežecké lyžovanie) a tretí je Jozef Šimeček (rádiový orientačný beh). Od 4. do 10. miesta sú Pavol Kopp (športová strelba), Jozef Kozár (bezmotorové lietanie), Jozef Krištoffy (horolezectvo), Katarína Kučová (športová strelba), Ivan Némethy (športová strelba), Šimon Šiška (bezmotorové lieta-

nie) a Mária Zat'ovičová (zjazdové lyžovanie, navádzačka). Mimochodom, z tejto desiatky by mohli na OH 2020 v Tokiu štartovať dvaja športovci (Gajanová a Kopp), ak splnia prísne podmienky účasti na olympiáde, o čo sa budú v najbližších týždňoch usilovať. V kategórii športový talent roka 2019 ocenia Bruna Lechana (hádzaná), v kategórii športový kolektív roka 2019 je poradie nasledovné: 1. reprezentačné družstvo Slovenska v rádiovom orientačnom behu, 2. Športovo-strelecký klub mesta Martin, 3. Tanečný klub DEEP. Posledná kategória (čestné uznanie za celoživotný prínos pre šport) bude bez ocenenia, lebo športové kluby ani verejnosť neposlali žiadnu nomináciu.

Autor: Ľubomír Chochula

Pichľavý osteň mesta (kauza „Hurbanka“)

Rodičia na zasadnutí MsZ – zľava: Pavol Moric, Robert Jahn a Lucia Eckertová

Kauza „Hurbanka“ stále rezonuje v Martine. Atmosféra je napätá, vášne a emócie sú vybičované, polarizácia nadobúda obrovské rozmery, nožnice medzi oboma táborami, ktoré majú svoju pravdu, sa stále roztvárajú. Už to nie je len záležitosťou školy, stáva sa z toho celomestský pichľavý osteň, ktorý traumatizuje spoločnosť.

Na januárovom zasadnutí mestského zastupiteľstva sa k situácii na ZŠ s MŠ Hurbanova vyjadrovali viacerí poslanci s cieľom nájsť také riešenie, aby kauzou netrpeli žiaci. Napr. Dušan Kubička apeloval na primátora: „Keby som to povedal medicínsky, vznikla tu jedna veľká rana a vy, ako doktor, by ste ju ako jediný z nás mohli začať operovať. Aj keď vám už občania až tak veľmi nedôverujú ako na začiatku volebného obdobia, stále ešte vidia vo vás nejakú nádej, že ste ten, ktorý to dá do poriadku. Ja vás o to prosím, ale aj rodičia a zástupcovia školy.“ Spomedzi občanov vystúpili k tomuto bodu štyria rodičia, ktorých deti navštevujú „Hurbanku“. Jeden z nich Robert Jahn po skončení diskusie pre MN povedal: „Nečakal som, že sa dnes niečo vyrieši, ale potešilo ma, že zastupiteľstvo neschválilo uznesenie, ktoré navrhol poslanec Horecký. Naopak, som rád, že sa schválilo uznesenie poslanca Vónsa ohľadne kontroly, ktorú aj my požadujeme. To sú zákonné veci, ktoré by mohli situácii pomôcť – ak neodstúpi súčasná riaditeľka školy sama. My nemáme nič proti osobe

Královanovej, akurát chceme, aby sa voľby zopakovali, pričom ona by sa výberového konania mohla zúčastniť znovu. Zákon hovorí o tajnej voľbe i tajnom výberovom konaní, ale mesto môže minimálne vyzvať, aby uchádzači o túto funkciu spravili verejnú prezentáciu ešte pred hlasovaním. Na vedenie mesta, osobitne na primátora, sme vzniesli požiadavku, aby upokojil situáciu. V tomto zmysle očakávame, že sa uskutoční nejaká mediácia, ako bolo naznačené zo strany poslancov. Tí hovorili, že by sa mesto malo viac pričiniť o riešenie problému a vstúpiť do celého procesu. Aby nastala dohoda a vyučovanie mohlo pokračovať aj po uplynutí výpovede tým učiteľom, ktorí ju podali a zatiaľ nesišli.“

Nielen vysoká účasť rodičov na zasadnutí MsZ potvrdila, že aktuálna situácia na ZŠ s MŠ Hurbanova je pálčivým problémom. Pätnásť dní pred konaním poslaneckej schôdze prišla podporiť protest „rebelov“ (spolu až 35 učiteľov a pedagogických zamestnancov dalo výpoveď a na zhromaždení vyhlásili štrajk od 16. januára) na parkovisku v Košútoch pri ihrisku Fomatu veľká skupina rodičov. Na tomto mítingu sa pre MN vyjadrila Diana Koškárová: „Momentálne túto školu navštevuje moja dcéra Petra, ktorá je deviatačka, ale svoje deti (predtým ešte dve ďalšie) tu vodím už 19 rokov, preto mi nie je ľahostajný osud „Hurbanky“. Som na strane protestujúcich učiteľov a pedagogických zamestnancov, ktorí dali výpoveď a išli do štrajku. V dnešnej dobe, keď takmer každý

má rodinu, záväzky, hypotéku, nie je jednoduché dať výpoveď, ale ak tak urobilo 35 ľudí, tak to o niečom svedčí. O tom, že p. Královanová sa nikdy nemala stať riaditeľkou. Výberové konanie nebolo férové, nová riaditeľka situáciu nezvláda, preto ani my rodičia nemôžeme byť ticho. Riešením by boli nové voľby riaditeľa školy. Hoci sa štrajk už skončil, stále bojujeme a stojíme za našimi učiteľmi za vyhlásenie nových volieb.“ Zástupca rodičov Ivan Bučko na konci štrajku (28. januára) informoval: „Pedagógovia ako prví poukázali na pochybnosti okolo voľby nového riaditeľa. Stále pribúdajú otázky, ktoré poukazujú na dohodnutý výsledok. Aj keď sa niektorí snažili z tohto spraviť osobný konflikt, ktorého cieľom by mali byť konkrétni ľudia, nikdy to tak nebolo. Ani my, ako rodičia, nie sme spokojní, ak nás mesto ako zriaďovateľ školy nedokáže presvedčiť, že celý proces bol čistý a na prvom mieste bol verejný záujem. Očakávali sme, že mesto vysvetlí všetky kroky, odhalí všetky karty. Neúspešne sme sa snažili s vedením mesta vyrokovať nápravu, dostať adekvátne odpovede. Zatiaľ sa tak nestalo. Preto je dôležité dodať, že tento krok neznamena, že sme niečo vzdali. Stále sme presvedčení, že máme právo na odpovede, vyvodenie dôsledkov a opatrenia, ktoré zabráni tomu, aby sa niečo podobné opakovalo na hociktovej škole v našom meste. S pedagógmi sme sa zhodli na tom, že bude lepšie, ak sa vrátia

do školy a sústredia sa výlučne na zdelávanie, výchovu a pokojný chod školy.“

No nie všetci rodičia zdieľajú rovnaký názor. Niektorí sa v tejto veci neangažujú, emotívne to neprežívajú, výsledky volieb, ani to, kto je na čele školy, neriešia. Takisto nie všetci učitelia a pedagogickí zamestnanci školy majú rovnaký názor, o čom svedčí list, ktorý poslali v januári primátorovi mesta a poslancom MsZ v tom duchu, že sa nestotožňujú so štrajkovaním a očierňovaním demokraticky zvolenej riaditeľky školy, že nechcú dávať výpovede, ale pokračovať v práci, že chcú dať novej riaditeľke čas ukázať svoje manažérske schopnosti.

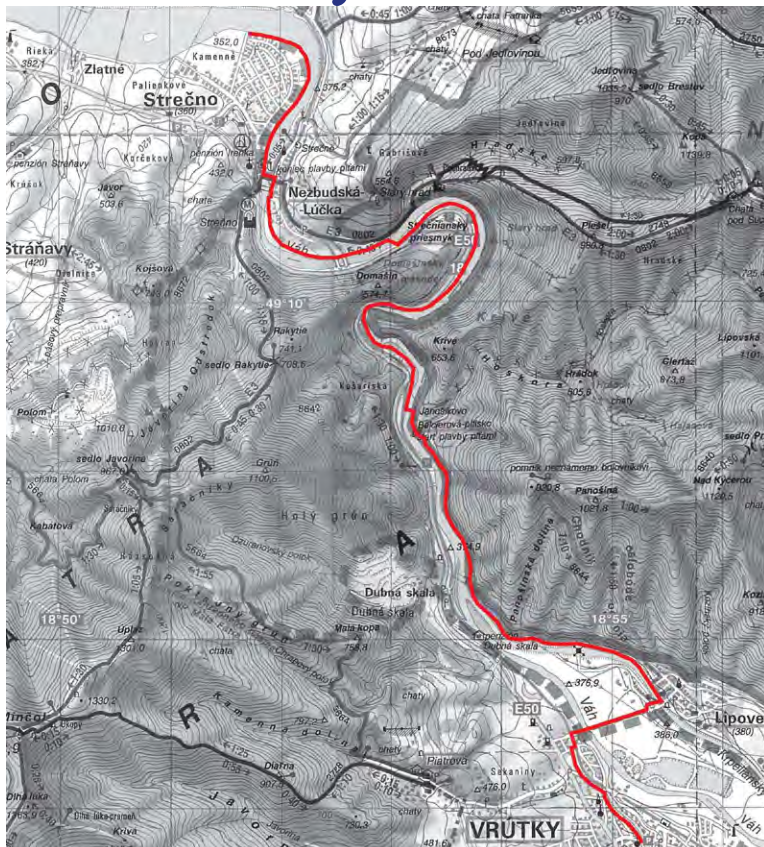
Uvidíme, akú dohru bude mať kauza „Hurbanka“. Ako sa to skončí? Ktorý zo štyroch scenárov sa naplní? Odstúpi riaditeľka Eva Královanová sama z funkcie – napriek tomu, že vyhrala výberové konanie a má po vymenovaní zriaďovateľom (mesto Martin) mandát od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2024? Alebo ju odvolá primátor mesta, ak na to bude mať dôvod na základe nejakého pochybenia? Alebo príde s návrhom na riešenie krízovej situácie rada školy? Alebo zostane súčasný stav a riaditeľka odolá tlaku skupiny nespokojných učiteľov i rodičov a zostane vo funkcii? Nech už to dopadne akokoľvek, hlavne, aby na túto kauzu nedoplatili žiaci, lebo deti sú naša budúcnosť.

Autor, foto: Ľubomír Chochula

Na mítingu za protestujúcich pedagógov bolo veľa rodičov, aj Diana Koškárová (vpravo)

Unikátna cyklotrasa zo Žiliny až do Vrútok

Červenou farbou je vyznačená plánovaná cyklotrasa. Zdroj: enviroportal

Budovanie cyklistickej infraštruktúry je vždy veľmi problematické hlavne z toho dôvodu, že náročnosť prípravy je možno o niečo väčšia ako pri nových cestách. Plánovaný úsek Vážskej cyklotrasy, prechádzajúci územím ŽSK v časti Strečno – Vrútky, má už ukončené posudzovanie vplyvu na životné prostredie EIA.

Filozofiou Európskej únie je podporovať environmentálne prijateľnejšie spôsoby dopravy ako individuálna automobilová doprava. Do tohto rámca zapadá aj pripravovaný projekt cyklotrasovej trasy ŽSK nadregionálneho rozsahu zo Žiliny cez Strečno, Lipovec do Vrútok. Hlavným cieľom je podpora cykloturistiky, športových voľnočasových aktivít, zdravého životného štýlu, ekologickej dopravy a rozvoj cestovného ruchu.

TRASA POPRI VÁHU

Úsek Žilina – Strečno – Lipovec – Vrútky prechádza v celej svojej dĺžke údolím rieky Váh, Vážskeho derivačného kanála a rieky Turiec. Je umiestnený v koridore,

„Na rozhodnutie EIA čakala Žilinská župa takmer päť rokov.“

ktorý v súčasnosti nemá riešenú cyklotrasu. Bude vedený mimo cesty I/18. Cyklotrasa pôjde od Mestského úradu vo Vrútkach smerom na Lipovec (cez starý objekt ponad železnicu, popri ceste III/2130 a lávkou ponad Váh). Z Lipovca bude pokračovať do blízkosti chatovej osady Jánošíkovo, kde sa cez lávku neďaleko od tunela dostane na druhú stranu rieky. V tomto priestore na ľavom brehu bude treba do koryta Váhu dosypať materiál, aby bola cyklocestička v bezpečnej vzdialenosti od rieky a železničnej trate. No a na vysunutých pilotoch bude kopírovať časť Domašínskeho meandra, až vyústi na lúku a následne bude pokračovať na miesto oproti Starhradu. Tam sa lávkou premosť na opačnú stranu smerom na Nezbudskú Lúčku. Súčasťou projektu je (okrem stavby dvoch nových mostov ponad Váh), že sa zrekonštruje aj súčasný most pre peších ponad Váh z Nezbudskej

Lúčky do Strečna a most ponad kanál Váhu v obci Lipovec.

Zo Strečna sa cyklotrasa napojí na okruh po ľavom brehu Vodného diela Žilina (a potom na Budatín, Kotešovicu až do Trenčianskeho kraja). Celkovo bude tzv. Vážska cyklotrasa najdlhšou cyklotrasou na Slovensku. Hlavnou budúcnosťou je aj výstavba úseku od Lipovca cez Krpel'any, cez starý nevyužívaný tunel Košicko-bohumínskej železnice pri Kral'ovanoch a odtiaľ potom až do liptovského i tatranského regiónu s napojením na východné Slovensko.

EURÓPSKE ZDROJE

MN položili hovorkyni kancelárie predsedníčky ŽSK Martine Remencovej otázku (Aká je aktuálna situácia ohľadne cyklotrasy Žilina – Vrútky?), na ktorú odpovedala: „Ukončenie procesu posudzovania vplyvu na životné prostredie EIA je kľúčovým momentom, ktorý umožní Žilinskej župe pokračovať v ďalších prípravách projektu cyklotrasy Strečno – Lipovec – Vrútky. Na rozhodnutie EIA čakala župa takmer päť rokov. Po doručení rozhodnutia EIA bude môcť požiadať o územné rozhodnutie (v súčasnosti už máme 40 súhlasných stanovísk k dokumentácii k územnému rozhodnutiu). Nasledovať bude stavebné konanie, vysporiadanie pozemkov a zabezpečovanie financií na realizáciu projektu. Celý proces prípravy a výstavby bude finančne veľmi náročný, preto sa župa bude uchádzať v nasledujúcom programovacom období o zdroje z eurofondov.“

PŮŽITOK Z JAZDY

MN v tejto súvislosti oslovili aj predsedu Turčianskej bicyklovej skupiny JUS Dušana Kubičku: „Cyklotrasa Vrútky – Strečno umožní obyvateľom oboch regiónov a cykloturistom nielen bezemisné, ale najmä bezpečné, rekreačné a športové prepravenie sa medzi dvoma mestami. Nemyslím si, že dôjde k odľahčeniu automobilovej dopravy (toto je skôr úlohou nedostavaného tunela), ale som presvedčený, že aktívni ľudia získajú možnosť využiť bicykel na pomerne dlhom úseku toku Váhu a môžu sa vyhnúť preťaženiu cesty pod Strečno. Samostatne vedená, zhruba 20 km dlhá cyklotrasa z Vrútok

do Žiliny, poskytne cyklistom bezpečie a pôžitok z jazdy. Pozoruhodné budú aj jeho niektoré stavebné prvky, ktoré sa na Slovensku stanú pravdepodobne jedinečnými. A teší ma skutočnosť, že Martinčania budú na túto cyklotrasu do Žiliny napojení novovybudovanou cyklotrasou z Martina do Vrútok a budú ju môcť využívať.“

NAPOJENIE Z MARTINA

V Martine sa vlani na jeseň začala budovať cyklocestička do Vrútok, ktorá vedie po nábreží rieky Turiec. Momentálne počas zimy stavebné práce utíchli, ale tie sa naplno rozbehnú opäť na jar (asi v marci, ale to závisí od počasia). Ambíciou dodávateľa martinského 2,79 km úseku (spoločnosť Doprastav) aj investora (mesto Martin) je dokončiť stavbu ešte skôr, ako je zmluvný termín (4. december 2020). Na martinskú časť plynulo nadviazať vrútocký úsek v dĺžke 131 m, ktorý bude realizovať spoločnosť Erpos. Po dokončení bude táto cyklotrasa slúžiť nielen na šport a rekreačné účely, ale pomôže zabezpečiť aj dopravnú dostupnosť ľudí do práce, žiakov do škôl, občanov za službami a inými potrebami. V kontexte s plánovaným cyklistickým prepojením Horného Považia s regiónom Turiec nadobudne ešte väčší význam martinsko-vrútocká cyklocestička.

Autor: Eubomír Chochula

Cyklotrasa nahradí starú cestičku. Foto: lch

Budovaný martinský úsek. Foto: lch

Zimná vykurovacia sezóna je v plnom prúde, čo na to ovzdušie?

V zimnom vykurovacom období sa v Martine každoročne zhoršuje kvalita ovzdušia. Mesto leží v Turčianskej kotline, ktorá bráni lepšej cirkulácii vzduchu, čo je najmä v prípade inverzného charakteru počasia problematické.

Martin nemá dobrú geografickú polohu z hľadiska rozptylu nebezpečných látok v ovzduší. Ukazovatele znečistenia stúpajú najmä počas dní s teplotnou inverziou. Riziko je o to väčšie, ak do toho prídete neočakávaná udalosť, akou bol počas hustej hmly požiar v areáli Martinskej teplárenskej (25. novembra 2019). Našťastie vtedy nedošlo k rapidnému zvýšeniu sploštin. Nebola z toho smogová situácia. Tá sa vlni v Martine vyskytla od 20. do 24. januára. Smogový stav nastáva, keď 12-hodinový kľzavý priemer koncentrácií PM10 stúpne nad hodnotu informačného prahu 100 µg/m³, pričom prípustná hodnota je do 50 µg/m³. Pri hodnote nad 150 µg/m³ sa vyhlasuje výstraha. A to sa stalo 23. januára 2019. Pod pojmom PM10 si treba predstaviť frakciu suspendovaných častíc v pevnom alebo kvapalnom skupenstve s aerodynamickým priemerom 10 µm, ktoré môžu mať akútne i chronické účinky na zdravie.

TOHTOROČNÁ ZIMA

Áká bola kvalita ovzdušia v Martine v januári 2020? Prvé hodiny Nového roku boli v metropole Turca po ohňostrojovej šou z hľadiska emisii v norme (znečistenie PM10 bolo 36 µg/m³), ale napr. v susednej Žiline mali v ovzduší výrazne viac prachových častíc a všetkých ťažkých kovov, o čom svedčí päťkrát vyššia nameraná hodnota PM10 (krátkodobá až 181 µg/m³). Smogová situácia nastala v Martine 8. januára 2020 (12-hodinový kľzavý priemer koncentrácií PM10 bol 114 µg/m³), ale na druhý deň už SHMÚ odvolal varovanie pre Martin a Vrútky. Hodinový výskyt zvýšenej koncentrácie znečisťujúcich látok v ovzduší zaznamenali v Martine 20. januára (veľičina PM10 dosiahla o 13. h hodnotu 134,2 µg/m³), 21. januára (o 23. h 105 µg/m³, pričom denný priemer vykazoval údaj 56,7 µg/m³) a 23. januára (o 17. h 107,5 µg/m³). Po prechode frontu

„Najväčšími lokálnymi znečisťovateľmi sú rodinné domy, ktoré vykurojú tuhým palivom.“

bolo v poslednom januárovom týždni menej emisii v ovzduší, rozptylové podmienky sa zlepšili, čo sa podpísalo pod namerané hodnoty PM 10. No a v prvých štyri februárové dni nenastala taká zásadná zmena počasia, ktorá by mala negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia v Martine.

MONITOROVANIE

SHMÚ precízne informuje o zhoršení kvality ovzdušia, čo sa verejnosť dozvie včas a viacerými spôsobmi. „Informujeme stredisko krízového riadenia ministerstva vnútra, ktoré potom distribuuje správu cez sms starostom a primátorom dotknutých obcí a miest v ohrozenej lokalite. Nasledne s tým samospráva oboznamuje úrady verejného zdravotníctva. Údaje o kvalite ovzdušia (výstrahy, varovania, koncentrácie znečisťujúcich látok, mapy, tabuľky a ďalšie informácie) sú aj na našom webe SHMÚ. Okrem toho informujeme ešte verejnoprávne médiá, ktoré to potom šíria ďalej. Martin patri vzhľadom na svoju polohu (rovnako ako Ružomberok či B. Bystrica) k oblastiam, kde v zime dochádza k smogovej situácii, ale spomedzi slovenských regiónov ju najčastejšie vyhlasujeme v Jelšave,“ vyjadril sa pre MN vedúci odboru monitorovania kvality ovzdušia SHMÚ RNDr. Martin Kremler. Regionálny hygienik Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Martine MUDr. Tibor Záborský pre MN uviedol: „V Martine je len jedna monitorovacia stanica SHMÚ, ktorá sa nachádza v centre mesta (Jilemnického ul.), kde sledované hodnoty môžu kolísť aj podľa aktuálnej situácie v doprave (vrátane blízkej križovatky). My tiež využívame údaje zo SHMÚ, nakoľko v roku 2004 rozhodlo ministerstvo zdravotníctva o zrušení laboratórnych zložiek na RÚVZ v sídlach okresov. V minulosti monitorovalo kvalitu ovzdušia aj verejné zdravotníctvo (na viacerých miestach mesta Martin), ale spomínaným zrušením laboratórií

a zmenami právnych predpisov je monitorovanie kvality ovzdušia mimo kompetencií orgánov verejného zdravotníctva. Ak by boli k dispozícii údaje o kvalite ovzdušia na viacerých miestach mesta (o .i. pri školách, škôlkach, obchodných centrách, športoviskách...), rozložených podľa reálnych i predpokladaných zdrojov znečisťovania ovzdušia, vedeli by sme zaujať promptné a relevantné stanovisko k možnému ohrozeniu zdravia obyvateľov s konkrétnymi návrhmi na predchádzanie ohrozenia, či poškodenia zdravia vplyvom znečisťujúcich nebezpečných látok v ovzduší.“

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Hoci vplyv na kvalitu ovzdušia má aj hustota automobilovej dopravy a priemysel, najväčšími lokálnymi znečisťovateľmi sú rodinné domy, ktoré vykurojú tuhým palivom. „Občania, ktorí sa správajú zodpovednejšie, doplácajú na tých, ktorí možno aj z ekonomických dôvodov kúria kadečím. Ako to riešiť? Nie represiou, ale skôr formou bonifikácie pre tých, ktorí sa rozhodnú urobiť výmenu starého spalovacieho

zariadenia za moderné kotly s nízkymi emisiami škodlivých látok. Ak sa niečo zásadne nezmení, potom sa ovzdušie v Martine (aj vzhľadom na svoju polohu) bude len zhoršovať,“ doplnil Tibor Záborský.

V prípade smogu sú najviac ohrozenými skupinami občania so zdravotnými problémami (najmä osoby s ochoreniami dýchacej a srdcovo-cievnej sústavy, alergici, astmatici), starší ľudia, tehotné ženy, deti, športovci. Vtedy treba obmedziť pohyb vonku, nešportovať, nevyvíjať aktivity, ktoré prispievajú k prašnosti, neotvárať okná alebo skrátiť vetranie obytných miestností. V zimných mesiacoch sa smogová situácia zvykne opakovať. Ako je to v lete? „Nepamätám si, že by niektorý z meraných parametrov prekročil v letných mesiacoch prípustnú hodnotu. Problémom je však, že s novou výstavbou ubúda v Martine zelených plôch. Pritom stromy a zeleň sú absolútne nenahraditeľné nielen ako účinný separátor znečistenia ovzdušia, ale aj z hľadiska regulácie teploty a vlhkosti,“ dodal Tibor Záborský.

Autor: Eubomír Chochula

SPORT OUTDOOR SHOP
Columbia Sportswear Company®

Columbia titanium, original oblečenie a obuv na každý deň!

Martin, Ul. M. R. Štefánika č. 6

Keď prší, budete v suchu...

Keď fúka, nebudete cítiť chlad...

Keď sa spotíte, nebudete mokri...

... lebo Columbia titanium myslí na Vás !!! Vyrába zo zdravotne certifikovaných materiálov oblečenie a obuv tak, aby slúžilo Vašmu zdraviu.

Obuv Columbia... komfort pre Vaše nohy od rána do večera...

Obuv, čo chodí sama:)))

... netlačí, nešmýka sa v nej, dobre odpružená, odvetraná, nepremokavá... kvalitná obuv pre Vaše zdravie.

Kupón si vystrihnite a predložte v predajni:

Zimný výpredaj!
ZĽAVY
30%

Ing. Vladimír Povoda, býv. hlavný inžinier mesta: stavebný (investičný) rozvoj Martina za štvrtstoročie

Mesto musí byť dobrým miestom pre život

Vladimír Povoda

Ste Martinčan, či ako väčšina Martinčanov? :

- Ja pochádzam z Horného Požitavie, narodil som sa v Zlatých Moravciach v roku 1955.

Áno, asi dve tretiny Martinčanov tu žije 30-40 rokov, aj ja som ten prípad. Priženil som sa sem a býval som tu od roku 1983.

Odkedy ste pracovali na MsÚ? Ak sa nemýlim, prišli ste z Matice.

- Mestský úrad bol môj štvrtý zamestnávateľ. Absolvoval som stavebnú fakultu SVŠT (dnes STÚ), špecializáciu inžinierske konštrukcie a dopravné stavby, špecializácia cestná a mestské dopravné inžinierstvo. Čiže už na škole sme boli vychovávaní pre riešenie problémov sídel a regiónov v oblasti dopravy a dopravných systémov. Okrem toho som absolvoval ďalšie dve vysoké školy - jednu v Brne (1989, dvojročný postgraduálny investičný manažment) a druhú - Žilinskú univerzitu v Žiline, špecializácia znalecká činnosti v oblasti stavebníctva (1997). Na MsÚ v Martine som sa dostal, keď som skončil v Matici, lebo sa tam zmenili pomery a v niektorých smeroch neúnosne. Z piatich uchádzačov výberového konania na pozíciu vedúci odboru komunálnych služieb MsÚ Martin (z toho dvaja z Martina) som skončil ako prvý. Na mojom odbore pôsobil aj niečo ako architekt mesta, pretože po zániku Útvare hlavného ar-

chitekta okresu mesto nemalo vlastný útvar architekta. Pod môj odbor spadala celý diapazón starostlivosti o mesto. Od ciest, cez zeleň, odpady až po výstavbu - veľké, malé stavby. To bol útvar, ktorý bil ľudom najviac do očí. Tam všetci videli, čo sa v meste deje, alebo nedeje. Tento útvar som riadil 13 rokov. Keď nastúpil nový primátor A. Hrnčiar (v roku 2010), menoval ma za hlavného inžiniera mesta. Už sa to trochu zúžilo, komunálne služby ostali ako samostatný odbor a pod útvar hl. inžiniera (ÚHI) prešli investície a stavebný úrad. Základným atribútom tej funkcie bol trvalo udržateľný rozvoj mesta. Každý rok hľadať možnosti, ako sa mesto môže pohnúť ďalej v súlade s jeho základnými dokumentmi (UP - územným plánom mesta a PHSKR - plánom hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja mesta), aj s ďalšími subjektmi, ktoré sa na tom podieľali - so súkromnými osobami a podnikateľskými subjektmi. To sa vtedy týkalo napr. množstva problémov okolo ZŤS. Ja som robil aj v Strojárnach, keď som prišiel v r. 1983 do Martina, ako vedúci oddelenia rekonštrukcie hutného závodu. To bola veľká investícia za 700 mil. Sk, kde sa rekonštruovali všetky tri základné prevádzky hüt (zlievareň, oceliarená a kováčaňa).

Ako ten úpadok a postupný rozpad Strojární súvisel s mestom a s vašou prácou?

- Dost' silne, pretože ZŤS boli hlavným „ľahúňom“ daní pre mesto, a prestali platiť. My sme museli hľadať cestu, ako tie zdroje, ktoré mestu vypadli, nahradiť. Hľadali sme nové

formy spolupráce. Takto vznikli Bambusky - sídlisko pre neprispôsobivých občanov. Prišla požiadavka vystať sa nájomníkom z úplne zdevastovaných 8 bytoviek na Jesenského ul. a ja som dostal od primátora S. Bernáta úlohu nájsť priestor, kam ich umiestnime. Boli rôzne riešenia, ale všade vznikali obrovské tlaky a protesty od obyvateľov proti tomu. Preto sme hľadali možnosti inde a tie sa ukázali v tej priemyselnej oblasti. Keďže nám Strojárne neplatili, vymenili sme s nimi pozemok, na ktorom teraz stojí sídlisko Bambusky. V skutočnosti je to oblasť s chotárnym názvom Kalná, ale z viacerých dôvodov sa potom ujal názov podľa susednej lokality. Predtým Strojárne mestu rôznymi spôsobmi pomáhali, bola možnosť získať od nich nejaké stroje na zimnú údržbu ciest a pod., ale to razom padlo a výpadok daní bol vtedy minimálne 40% z výnosu miestnych daní v Martine. Ved' Strojárne zaberali možno 20% plochy mesta! Pre mňa to bola veľmi krutá úloha, dostal som na to tri mesiace, S. Bernát povedal - Ak to nevystaňuješ, prideme o 8 mil. korún, ktoré nám sľúbil za tie bytovky Martimex. Hľadali sme možnosti „suchej“ výstavby, lebo v zime sa nedalo stavať mokrym procesom. Na výstave CO-NECO v Bratislave bol aj Hydrostav, ktorý staval v Rusku vrtné veže a na zariadenie staveniska používal mobilné bunky. Ich výrobu mali v areáli Atómovej elektrárne v Mochovciach. Dal som sa dokopy s ich hlavným konštruktérom. Oni to nakreslili a ja hovorím: Ale my to potrebujeme o tri mesiace! No nakoniec sa dali ukrkať a naozaj sme to na Bambuskách do konca januára poskladali a v roku 1998 tam už ľudia bývali.

Čo sa za tých 25 rokov zmenilo vo vašej práci? Spolupracovali ste ešte s Viktorom Tomčikom (ktorý ešte zažil legendu výstavby Martina Ondreja Katriaka) a „starou gardou“ na výstavbe MT?

- Po škole (1979) som chvíľu robil v Bratislave na Útvare dopravného inžinierstva. Tam som sa podieľal na niekoľkých generálnych dopravných plánoch v rámci Západoslovenského kraja, robili sme N. Zámky, Trenč. Teplice, Senec ai. To boli úlohy, ktoré nadväzovali na moje štúdium a zároveň som sa tým dostával hlbšie

do problematiky obcí z pohľadu dopravy a overoval som si teoretické poznatky. Už pred 30 rokmi bol v USA stupeň motorizácie 1:1 (1000 áut na 1000 obyvateľov). Keď sme videli diaľnicu plnú motorových vozidiel s tromi pruhmi v jednom smere a tromi v druhom, pýtali sme sa: „A to hovoríte, že to aj u nás bude takto...?“ A naša profesorka - že áno, perspektíva je taká, toto je daň, ktorú musíme zaplatiť za rast životnej úrovne. „A naozaj sa to stalo. Dnes na to nadávame a trpíme, ale odborníci to vedeli už pred 30-35 rokmi! Ale - žiaľbohu - problémy neriešili odborníci, ale politici. U nás to riešime až, s prepáčením, že budem vulgárny, až keď je „rit' pos...tá“. No to je už neskoro „rit' bit“...“

Stupeň motorizácie v Martine bol vtedy 1:5, t.j. 200 áut na 1000 obyvateľov. Za 30 rokov sme vyšli na stupeň motorizácie 1:1,5, 1:2. Dnes máme v Martine 600 áut na 1000 obyvateľov a trend je stúpajúci. Je predpoklad, že v priebehu 10-15 rokov dosiahneme stupeň motorizácie 800 áut na 1000 obyvateľov, čo je dnešná úroveň Nemecka. A potom už nastanú „megaproblémy“.

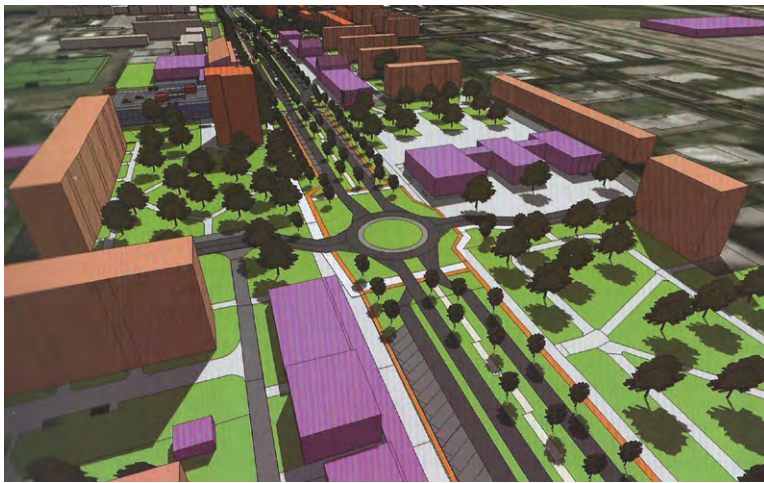
Ja som robil s Viktorom Tomčikom najmenej 18 rokov (prišiel na úrad roky pred mnou) a Ondreja Katriaka som poznal, ale už na úrade nerobil. Ale chodieval k nám a ku koncu života nám doniesol dva kufre fotografií, ako sa mesto stávalo. Ja som to odovzdal našim kultúrnikom.

Tá prvá povojnová výstavba sa začala na Hviezdoslavovej ul., tých 6-7 domov, ktoré sa stavali rovno z tehelne pod Horičkou. Celý ten kopec, tzv. riečna terasa, na ktorej stoja objekty lekárskej fakulty a iné, je tvorená filmi rôznej hrúbky, neogénnymi sedimentmi treťohôr - čo v mori, ktoré tu vtedy bolo, za nejakých 200 mil. rokov vznikalo, usadzovalo sa a vytvorilo tú terasu.

Prišli za mnou z Bilbaa a hovoria, že idú stavať na Veľkej hore 8- až 11-poschodové domy. Pozerám sa na nich... Hovorím ich architektke, viete, aká je tam základová pôda? Samozrejme, vieme, my to všetko vyberieme, urobíme tam dve podlažia podzemných parkovísk... Ja hovorím: Viete, že celá Ladoveň i Záturčie je založené na pilótových studniach? Za socializmu sa to dalo, vytvoril sa špeciálny závod

Časť územného plánu z r. 1975 (Sever; Pltníky, Košúty)

Takto by mohol po "skľudnení" vyzerať bulvár Jilemnického ul.

Pozemných stavieb, ktorý robil len základanie, nakúpili stroje, víťali studne – pilóťová studňa má priemer 60 a viac centimetrov – viete si predstaviť, koľko by stál ten byt, ktorý by ste takto postavili? Veď to vám nikto nezaplát! A tak sa to aj skončilo. Spočítali si to a zistili, že nie je možné postaviť 40-50-tisíc tonové domy na takýchto základových pôdach. To je priestor vyslovene pre rodinné domy. Práca útvary sa zásadne nemenila, skôr sa menilo technické vybavenie. Procesy v základe zostávali rovnaké, pristúpila len nová výpočtová technika a možnosti, ako získavať nové informácie, napr. o materiáloch a technológiách. Určite sa teda práca zmenila v tom, ako máte možnosť pristupovať k informáciám, zväčšiť si informačný diapazón. Objem investovania v meste bol rôzny, bolo to nárazové. Vždy sa hľadali a často sa aj našli skoré možnosti získať nejaké mimorozpočtové zdroje, pretože od toho sa všetko odvíjalo.

Nové prístupy sa týkali napr. aj digitalizácie sietí, ale to je celkom samostatná téma. V r. 1996 sme boli s prednosťou mesta J. Dreisigom v Holandsku, asi týždeň na štáži. Oni už vtedy budovali tzv. digitálnu technickú mapu mesta Hoogeveen. To je základ informačného systému každého mesta. Povedali sme si – ide me do toho. Založili sme združenie, kde sme prizvali všetkých správcov inžinierskych sietí, všetky zložky štátnej správy a vytvorili sme model, ktorý by zodpovedal nášmu prostrediu so 64 vrstvami digitalizovaných častí života v meste, od katastrálnej mapy, cez mapu vodovodných sietí, iných sietí, pamiatok... Mali sme tam 3. triedu presnosti, to znamená max. dovolená odchýlka 14 cm. My sme sa zaviazali v zmluve o združení, že

mesto dá každý rok do tej prípravy digitalizovanej mapy mesta 1 milión korún /30 tisíc €. To vtedy nebolo veľa. Začali sme na tom pracovať, ale ten milión korún neprichádzal, až sa spolok rozpadol. A je to obrovská škoda. Prievidza sa napr. dostala na takú úroveň, že dnes má 4 alebo 5 vrstiev a predáva jednu A4 za 10 eur, ak to chcete na komerčné účely. Keď som teraz odchádzal z úradu, v rozpočte schválili 100 tisíc eur na vypracovanie pasportov, čo bolo vlastne súčasťou tej digitálnej technickej mapy. Máte základnú mapu nehnuteľností a môžete si naložiť napr. len chodníky – kde sú aké uzávery v chodníku, čo všetko v chodníku je, aký je široký, na jeden klik ste mali popis... Skončilo sa to nedotiahnuté a je to veľká škoda. Stále je to možné dokončiť, keď to funguje v Holandsku, prečo by nemalo na Slovensku? Len musíte nájsť nadšenca, ktorý tomu holduje...

Vy, V. Tomčík a O. Katriak tvoríte živú reťaz, ktorá siaha až do obdobia slovenského štátu, do 40. rokov 20. stor., čiže zažili ste mimoriadny rozvoj mesta z tých cca 12 000 obyvateľov v roku 1945 na skoro 70 tisíc koncom 80. rokov.

- To bol neskutočný boom. Počet obyvateľov vzrástol päťnásobne a zastavaná plocha mesta sa zväčšila trojnásobne. Do roku 1948 sa mesto končilo na severe niekde pri Rolníckej škole (pri Martimexe), resp. Hlavajovej vile, na druhom konci pri kostole, resp. s Jahodníkmi trochu južnejšie. Za obdobia socializmu sa rozrástlo do enormných rozmerov. Zmenil sa aj charakter zástavby, pôvodne tu boli okrem centra skôr prízemné domčeky. Najväčší rozvoj zažil Martin v období 1948 – 1988. Celá štruktúra miestnych komunikácií bola vybudovaná

v tomto období a postavilo sa v meste 120 km ciest, za obdobie 1990 – 2020 sa postavili 3 km ciest...

Čo sa za tých 25 rokov zmenilo v Martine? Predtým sa staval Sever, potom Ľadoveň, potom už za vašej účasti Košúty a napokon Záturčie. Čo znamená „kontinuita“ v rozvoji mesta?

- V období, keď som tu už ja pôsobil, sa už viacmenej len zahusťovali obytné súbory, ktoré už slúžili na bývanie. Potom sa už začalo mesto rozvíjať do prímestských častí – napr. do Tomčian. No je to stále málo v porovnaní s predchádzajúcou výstavbou – napr. sídlisko Stráne sa vybudovalo za 15 rokov a je tam 500 domov, za posledných 30 rokov sa postavila možno štvrtina z toho. Mesto postavilo niekoľko bytových domov a dnes narába so zhruba 300 bytmi. V Košútoch sme postavili tzv. lentilku (farebný dom), dokončili sme tzv. ĽAP-ku – dom pre telesne ťažko postihnutých. Postavili sme 44 bytov na Ľadovni. Na Košútoch postavil dve bytovky Sloypnel a mesto ich potom cez úver zo ŠFRB odkúpilo. Nebola to prioritná úloha mesta, bývanie by si v podstate každý mal zabezpečiť sám. No určité skupiny obyvateľov to nedokážu, preto sme hľadali možnosti, ako im mesto môže pomôcť.

Ako sa za ten čas vyvíjal územný plán Martina? Zdá sa, že v hlavných črtách platí ÚP Ing. arch. Ľudovít Jankoviča z roku 1975, schválený r. 1979.

- Prvý moderný územný plán Martina bol z roku 1975, robil ho URBION B. Bystrica a hlavným riešiteľom bol Ing. arch. Ľ. Jankovič. Jeho ÚP bol prvý komplexný. On prišiel aj s tou myšlienkou radiálno-okružného systému komunikácií. My dodnes fungujeme v Martine na axiálnom systéme, kde po osiach naťahujeme dopravu na vnútorný dopravný okruh a tam sa to prerozdeľuje. No začína sa nám to všetko upchávať, lebo nemáme systém, ktorý by nám umožňoval prerozdeľovať dopravu – ale na vonkajšom okruhu, nie ťahať ju dovnútra mesta, kde sa to zahlcuje a všetko sa iba komplikuje. Tento ÚP bol vytvorený na základe vtedy najmodernejších poznatkov. V roku 1997 ho revidoval sám arch. Ľ. Jankovič a na základe posúdenia, čo sa za tých 20-25 rokov v meste urobilo a zmenilo, navrhol koncepčné zmeny. Nový územný plán vstúpil do platnosti

v r. 1999. V r. 1998 sme dali spracovať aj dopravný generel, platný až do r. 2025, ale po 15 rokoch sa ukázalo, že rast dopravy je väčší a že ho treba urobiť nanovo. Preto sa dal urobiť nový generel, schválený r. 2018, čo je jeden z podkladov pre územný plán. Tento už zachytáva trendy, ktoré by mali nastať v horizonte cca 30 rokov, teda do r. 2045-2050. Ten hovorí jasne, že napriek poklesu obyvateľstva je trend motorizácie vysoký a treba to do plánov zapracovať. Západný obchvat je schopný preniesť aj tranzitnú dopravu, ktorá vojde do mesta, kým ešte nie je vybudovaná rýchlostná cesta R3. No to všetko spolu súvisí. Ak tu R3 nebude, Martin utrpí tranzitom Šahy-Budapešť a Balkán a naopak do Poľska (to je medzinárodný koridor Jadran – Baltik). R3 nám pomôže a odbremení dopravu cez Martin, ale nenahradí náš východný vonkajší okruh. Ten je súčasťou mestského komunikačného systému.

Od vzniku sa MT rozvíjal z juhu na sever pozdĺž pôvodne jednej-dvoch ulíc a cca sto rokov sa postupne pridávali ulice východným a západným smerom a pripájali sa pôvodne samostatné obce – Jahodníky, Záturčie, Priekopa, Košúty. V čom okrem tohto je VO logickým a organickým riešením?

- My potrebujeme dostať dopravu von z centra mesta. Toto ľudia nechápu, stále hovoria o hrozbe tranzitu – no áno, ale bude to vnútromestský tranzit. Keď niekto bude chcieť ísť z Ľadovne do obchodných centier na Severe, v Košútoch či pri Záturči, podobne ak pôjde na futbal na Pltníky – nepôjde cez celé centrum, ale jednoducho obíde centrum vonkajším okruhom. Musíme vybudovať ten radiálno-okružný systém, aby sme pripravili mesto na prognózovaných 800 áut na 1000 obyvateľov. Dnes máme 40 000 jazd v rámci mesta – zdrojových a cieľových, t.j. z bydliska do zamestnania a zo zamestnania do bydliska – to sú skoro všetky vnútromestské autá. Potrebujeme pridať vonkajší okruh a vstupné radiály budú len tam, kde ten človek potrebuje vojsť do mesta, a nie ako dnes, keď každý musí vstúpiť do mesta a komplikovať situáciu v centre. Nám už dnes – keď máme 600 áut na 1000 obyvateľov – kapacitne nestačí komunikačná sieť. Vonkajší okruh musíme vybudovať kvôli tomu; a okrem toho aj preto, aby sme dopravne obslúžili tzv. východný osídľovací pás. A ako som už spomínal,

dopravné stavby sa pripravujú a robia 10-15 rokov v predstihu, aby sme sa pripravili na trend, ktorý nás neminie.

Do tohto okruhu problémov patrí aj Jilemnického ul., ktorá – podobne ako západný obchvat – nemá mimourovňové riešenia a o kruhových križovatkách sa roky len hovorí... Pritom je preťažená – a to sa v 60. rokoch údajne len ťažko presadzovali 4 pruhy...

- Tá košútska križovatka je práve tá, ktorá bude prerodovať dopravu na axiálu a na vonkajší dopravný kruh. Ale my predpokladáme, že Jilemnického ul. bude v budúcnosti ulicou tzv. bulvárového typu, že sa maximálne „skľudní“, vytvorí sa určité dopravné bariéry. A nie ako dnes, že vodič vidí rovnú cestu až na horizont... Jilemnického ul. vidíme ako ulicu obchodov, rôznych kultúrnych zariadení, služieb a končiacu obchodným centrom. Sú na to rôzne opatrenia, ktorými sa nepriamo doprava riadi a vodič si vyberie, či chce ísť touto centrálnou cestou rýchlosťou povedzme 20-30 km/h, alebo po okruhu 70-tkou. Riešením pre Jilemnického ul. sú aj okružné križovatky. Máme vytypovaných 9 križovatiek na hlavnom ťahu štátnej cesty č. 65 v meste, počnúc Košúťmi, potom Severná-Kozmonautov, Palkovičova-Východná, pri Martime, Kohútova-Jesenského (pri r.-k. kostole), potom Prieložtek-N. Hejnej a na Podháji-Gorkého-Mádeže je už vybudovaná. Tieto riešenia máme už 10-15 rokov, tieto križovatky by mali v budúcnosti slúžiť ako vstupy tých radiál.

Aj na západnom obchvate mali byť pôvodne mimourovňové križovatky aj pri Spojenej škole, aj v Záturčí, ale zrušili ich, aby ušetrili. Kedy a ako sa dostaneme k prístupu s pohľadom „za horizont“, a nie chytat' problém za chvost...?

- My sme sa snažili vždy pretláčať do rozpočtu akcie, ktoré by tomuto napomáhali, teda ktoré by riešili ten horizont 15-20 rokov už dnes. Napr. dokumentáciu pre východnú časť vonkajšieho dopravného okruhu. So S. Bernátom sa to príliš nedalo. Keď prišiel A. Hrnčiar, podarilo sa ho presvedčiť, aby sme do toho išli aspoň do projektovej dokumentácie, lebo to je prvý predpoklad, aby sme mohli niekam ísť a povedať: potrebujeme začať budovať tento priestor. Teraz, keď sa ozvali z ministerstva zdravotníctva, že by mohli byť financie na novú ne-

mocnicu a keď prišiel nový primátor, teraz by sme už tú cestu potrebovali, ale niet jej...

Dôležité je, že niektoré veci sa riešili už dávno. Ak sú napr. na Severe pochybnosti a odpor proti východnému okruhu, Severná ul. vôbec nemá byť napojená na východný okruh. Ona je z tohto pohľadu „slepá“. Z východného okruhu sa má na Jilemnického ul. vstúpiť iba na Košútskej a pri Martime. Na toto máme jeden projekt, ktorý sa volá Snowball (vznikol niekedy v r. 2000-2002) a ten jasne hovorí, ako by sa mali riešiť vnútro-mestské priestory z pohľadu dopravy. Celý priestor nového obytného súboru východne od Severu (Kapustné polia ai.) sa má obsluhovať z Tehelnej ul., doprava nijako zásadne neovplyvňuje to územie.

Okrem toho, Martin sa na západ rozvíjať nemôže. Stráne boli poslednou aktivitou tým smerom. Celý ten pás od Lazika nad Bystričkou až po Dubnú skalu je geologicky nestabilný. My sme mali predstavu, že perspektívne sa zastavia celý ten pás od Biotiky až po Košúty, celkovo tam mohlo byť aj do 500 domov, niečo ako Stráne; prirodzene, už nie radová zástavba, ale rozvoľnená. A iniciatívy smerom od Košút už naznačujú, že sa to začína realizovať. Ten „pôrod“ je vždy krvavý, ťažký, ale nakoniec to ľudia prijímajú, len ten prvý moment je náročný; prijať zmenu. Niektorí sú proti apriori, ale bývať chcú aj ďalší, nielen tí, čo tam už bývajú. Spoločnosť sa rozvíja, taká je jej podstata, životný štandard sa zvyšuje a celospoločensky vyrovnáva. S tým sa musíme zmieriť a musíme počítať s tým.

Všetko to vyžaduje obrovský balík investícií, no ak chceme ľudí udržať v Martine a pritiahnúť ďalších, musíme pre nich vytvárať podmienky. Napriek tomu, že teraz je demografia nepriaznivá a že sme za 30 rokov stratili skoro 7000 obyvateľov, čo boli daňoví poplatníci a aj z toho mesto tiež žije. Znamená to vytvoriť podmienky pre bývanie – čo je tzv. východný osídľovací pás pre moderné bývanie v rodinných domoch, a po druhé, podmienky pre voľný čas. V r. 2000 ministerstvo životného prostredia hodnotilo mestá rovnakej veľkosti (podľa počtu obyvateľov a zastavanej plochy). Uvádžalo, že na 10 tisíc obyvateľov by sme mali mať jednu plaváreň, na 60 tisíc obyvateľov by sme mali mať 7 futbalových hracích plôch, z toho tri súťažné a jednu nadštandard (aj na medzinárodnú súťaž), tri ľadové

plachy, z nich jedna by mala spĺňať aj medzinárodné kritériá. K tomu by sme asi mali smerovať. A na to slúži aj samospráva a mestský úrad – aby sa podmienky aspoň približovali k tomu, aby sme život v meste čo najviac priblížili k občanom, aby tu chceli žiť, aby tu žili radi a neutekali odtiaľto.

Dokážeme – a to súvisí aj so stavom zelene – vyriešiť stále väčší problém s parkovaním v meste? Niektorí ľudia očakávajú, že im mesto vytvorí parkovacie miesta pre každé auto, najlepšie rovno pod oknami činžiaka. Dokážeme postaviť parkovacie domy s plateným parkovaním?

- Myslím, že by to nemal byť problém. V niektorých rezidentských zónach dokážeme ešte niečo riešiť aj na teréne, ale je to už len otázka dvoch – možno troch rokov. Vozidiel pribúda, v najlepších rokoch až dvetisíc ročne, čo je naozaj dosť. S tým sa budeme musieť vysporiadať. Nevyhneme sa tomu, že o pár rokov budeme musieť ísť do hromadných garáží. Voľakedy bola v Martine na Ľadovni spoločnosť Garáže a mala plán postaviť – a mala i priestor – na každom sídlisku hromadnú garáž. Napr. na Severe pri katastrofi a druhú pri železnici, kde sú radové garáže, v Priekope pri kolkárni, v Záturčí napokon garáž aj vznikla, ale dosť malá a dnes je z nej viacmenej sklad. No spoločnosť Garáže sa rozpadla a z plánov zišlo. Preto sme to parkovanie dali v r. 2006 do vienka mestskej spoločnosti Turiec, a.s., lebo vyberanie parkovného nemožno ešte považovať za riešenie parkovacej politiky. Veľá ľudia je nastavených tak, že by chceli parkovanie zadarmo. Tuším v Japonsku je to tak, že pri kúpe auta musíte predajcovi deklarovvať, kde ho budete parkovať.

Je tu ešte jedna vážna otázka: majitelia rodinných domov musia parkovať na svojom, sami riešia zeleň a jej ošetrovanie – a obyvateľ činžiaka očakáva od mesta, že dostane parkovacie miesto zadarmo, k tomu chodníky, zeleň a jej ošetrovanie... Pritom väčšinou majiteľ rodinného domu platí mestu väčšie dane – a dostáva od mesta podstatne menej. Prečo?

- Je to tak. Toto nie je doriešené, zatiaľ nemáme na to právne normy. Videli sme riešenie vo Francúzsku, v meste Nantes to riešili tzv. rezidualizáciou sídlisk. Znamená to, že o priestor okolo bytoviek sa starali rezidenti – obyvatelia tých bytoviek. Mesto

im v dohodnutom okruhu prenajalo pozemky povedzme na 30 rokov a obyvatelia bytovky, spoločenstvo vlastníkov, spravovali ten priestor – kosili si to, čistili si to... Mohli si ísť najat' záhradníka. Mesto malo vytvorený dotačný a obrátkový fond, z ktorého môžu požiadať o pôžičku za symbolický úrok. A mesto môže spoločenstvá aj pokutovať, ak sa nestarajú o pozemok okolo bytovky...! Ľudia to prijali. Nemôže to donekonečna fungovať tak, že majiteľ rodinného domu sa stará o svoj a ešte aj mestský pozemok pred jeho domom ☺, a majiteľ bytu v činžiaku očakáva všetko od mesta – a zadarmo. My sme za posledných asi 12 rokov vybudovali v Martine okolo 700 parkovacích miest na teréne. Jedno miesto stojí v priemere okolo 1000 eur, takže sme vlastne do obyvateľov činžiakov investovali takto asi 700.000 eur. Táto nerovnosť sa musí napraviť a musí prísť k istej miere spravodlivosti. Myslím, si, že aj v rámci súčasnej legislatívy by sa možno dalo urobiť viac, len poslanci sa niekedy zháčia. „Viete, to sú naši voliči!“...

Čo vás pri vašej práci za tie roky najviac uspokojovalo a čo naopak, rozosmutnievalo?

- Ja som človek dosť sociálne založený. Vždy ma potešilo, keď som mohol niekomu pomôcť a videl som, že ho to uspokojilo. Aj keď som si mnohokrát povedal – nečakaj za to odozvu – a tak to aj väčšinou bolo. No mal som dobrý pocit, keď sa niečo podarilo, že snaha, úsilie, ktoré sme vyvinuli, prinieslo ovocie. A niekedy to trvalo aj roky. Lebo tá cesta je trnitá, musíte bojovať, nadriadení majú svoje predstavy, občania majú iné, a vy musíte vyvinúť úsilie, aby ste uspokojili aspoň tých 50-60 percent ľudí, lebo nikdy nebudú spokojní všetci. Ja som túto oblasť študoval a vždy ma nadchýnalo, že tie nové veci sa darí prenášať do života mesta. Aj keď to vyšlo povedzme na 20-30 percent, vždy som veril, že raz to bude lepšie.

Niekedy to znamenalo aj ísť do rizika. Keď človek vie, že ide o dobrú vec, že to prospeje mestu, ľudom, človek sa nesmie báť, stáť bokom a čakať. Keď máte objem poznatkov a skúseností, musíte rozhodnúť. Mojm krédom bolo vždy – nestáť bokom, ísť v tom hlavnom prúde; a pokiaľ možno na čele.

Autor, foto: M. Beňadik a archív

Nekomunikovať nie je riešenie (ani pre Hurbanku, ani pre radnicu)

Stanislav Thomka

Mesto Martin sa z môjho pohľadu dostalo do veľmi nepríjemnej situácie. Dostali sme sa do komunikačnej krízy. Obyvatelia nás, poslancov, oslovujú a majú na nás množstvo otázok. Našou povinnosťou, ako zástupcov obyvateľov, je poskytovať Martinčanom objektívne a ucelené odpovede. No na nie všetky otázky dostávame z radnice odpoveď. Na niektoré odpovede čakáme už viac než rok. Práve preto nemôžeme ani my, z pozície poslancov, adekvátne reagovať a vysvetľovať. Opakovane máme „klopede na dvere, ktoré nik neotvára“. Pre lepšiu predstavu: ako mestský a krajský poslanec som som

dostal pozvanie na osobné stretnutie s primátorom jedenkrát, a to už trvá funkčné obdobie primátora J. Danka viac ako 14 mesiacov. Zavolať si ma k návrhu lanovky na hole. Následne – aj napriek opakovaným snahám o riešenie rôznych problémov v mestskej časti Priekopa (napr. dopravná situácia pri výstavbe bytovky Javorka na Ul. B. Bullu), som na osobné stretnutie nebol pozvaný. Keď sme sa viacerí poslanci na mestskom zastupiteľstve dožadovali skvalitnenia komunikácie, dostali sme odpoveď, že pán primátor komunikuje so zástupcami jednotlivých poslaneckých klubov.

Preto sme sa šiesti nezaradení poslanci spojili a vytvorili sme klub Platforma, aby aj nás primátor pozýval na rokovanie s vedením mesta. Od nášho vzniku nás ani raz neprizval na žiadne rokovanie. Aktuálne rezonuje v našom meste už niekoľko týždňov kauza „Hurbanka“. Situácia na ZŠ s MŠ Hurbanova je z môjho pohľadu komunikačne nezvládnutá. Na moju otázku, či sa pán primátor stretol s riaditeľkou školy, som dostal negatívnu odpoveď. Nestretol sa ani s ňou, ani so štrajkujúcimi učiteľmi. Problémy sa nevyriešia samy, to vie hádam každý. Nekomunikovať nie je riešenie.

Je rozvoj Martina len mantra; alebo nevyhnutnosť?

Michal Beňadik

Zdalo sa, že po bolestivom prekonaní strastiplnej nútenej správy sú

v Martine všetci poslanci i vedenie mesta zapálení pre rozvoj Martina; *ved' konečne...* Už v tom momente sme tu upozorňovali, že to nebude ani rýchle ani jednoduché. No skutočnosť prekonáva obavy: rozbeh je pomalší a komplikovanejší. Dokonca sa objavila jemná kritika, že slovo „rozvoj“ sa stáva akoby mantrou, ktorá sa opakuje, akoby bez rozvoja nebol možný v meste kvalitný život, akoby sme sa mali uspokojiť len s „vychytaním múch“, opravou, údržbou s lepšou správou toho, čo už máme. Bez toho, aby sme zasiahli hinduizmom či budhizmom do výkladu pojmu „mantra“, vystačíme si tu so zjednodušenou definíciou, že mantra znamená slovo, ktoré sa opakuje v zmysle zariekania či modlitby s nádejou, že to prinesie spásu.

Samozrejme, tá jemná kritika má svoje racionálne jadro: zrejme spásou Martina nemôže byť samoúčelný rozvoj, ani rozvoj za každú cenu, ani na úkor správy majetku a hodnôt mesta. No ani vo vesmíre (zrejme) nie sme sami, ale na Slovensku určite nie a sú **hodnoty a zdroje príjmov, ktoré alebo mesto má a udržiava, alebo o ne príde a iné mestá nás predbehnú**. Čo sa už v nejednom prípade stalo. Občania majú svoje oprávnené (alebo menej oprávnené) požiadavky a ak im ich mesto neplní, po čase odchádzajú – a s nimi aj energia, aktivity, niekedy aj majetok a kapitál a aj – *dane*. Dopad na rozpočet má potom dopad aj na možnosti plniť úlohy mesta. Tých sedemtisíc obyvateľov, ktoré Martin stratil v posledných 30 rokoch, ďalej otvára nožnice medzi klesajúcimi

zdrojmi a rastúcimi – a dražejúcimi – nákladmi na správu mesta. Aj na správu, tobôž na rozvoj. Prirodzene, veľa je vecou dohôd či politických prekáračiek, alebo prasto rozumného kompromisu. Asi nik nemôže ani žiadať ani sľubovať každému občanovi parkovacie miesto (dokonca najlepšie rovno pri bytovom dome). No (časť občanov) asi možno žiadať – už ťažšie sľubovať – byť či možnosť postaviť si dom v Martine. Ak bude vôľa, je možné dosiahnuť dohodu a nájsť rovnováhu medzi zdrojmi, prioritami a požiadavkami; medzi správou a rozvojom. Kvalita života v Martine by nemala byť ani vecou koalície ani opozície. Je to vec **spolupráce pre mesto**. Inak nie je nik víťazom a jediným porazeným je: občan.

Volit' napriek politickému „smradu“ (alebo práve preto)

Lubomír Chochula

Čo by ste povedali na to, keby boli všetky voľby na Slovensku povinné? Keď je to možné v inom štáte EÚ, v Belgicku, tak prečo sa to nedá u nás? Čo tomu bráni? Zrejme to, že prinútiť ísť nevoliča (najmä chronického), aby išiel voliť (napriek tomu, že to má „na háku“) a vyhol sa tým peňažnej sankcii, by bolo nedemokratické. A zatiaľ nikto nevymyslel pre správu spoločnosti nič lepšie, ako je demokracia. Slobodne sa rozhodovať, bez toho, že by niekto nad nami držal bič, je na nezaplatenie. Voľby na dobrovoľnej báze majú svoj racionálny základ, naozaj by nemali

byť o tom, že musíme; ale že chceme. Na druhej strane, ako zabrániť tomu, aby o osude Slovenska rozhodovala len priemerná (v niektorých druhoch volieb až podpriemerná) účasť, a teda menšina? Ako dosiahnuť, aby volebný výsledok viac korešpondoval s vôľou ľudí? Politikom nemožno uprieť snahu získať na svoju stranu čo najviac voličov, ale politická reklama niekedy (keď sľubuje niečo, čo je nespĺniteľné) nepríjemne zapácha. Som zvedavý, koľko občanov pôjde 29. februára voliť v Martine a regióne Turiec. Ja nenechám prepadnúť svoj

hlas a možnosť vyjadriť svoj názor. Zúčastním sa na parlamentných voľbách (hoci politiku nemám rád a v mojom srdci je šport) a hodím do urny hlasovací lístok tej strany, o ktorej som presvedčený, že pomôže Slovensku a slovenskému národu. Inou kapitolou je to, čo bude po voľbách do NR SR. Belgicko dopláca na to, že Flámi neznášajú Valónov a naopak. Ale to sú dve jazykovo odlišné a veľké etnické skupiny. Na Slovensku máme iný problém – Slováci sa niekedy nevedia dorozumieť a dohodnúť so Slovákmi. Dokonca ani na prioritách!

Martinskí tvorcovia Juraj Benčík a Jozef Ciller stáli pri zrode unikátnej show

Svetová premiéra Angry Birds na ľade

Scenárista a režisér šou Juraj Benčík

Pôvodne hra Angry Birds „vyrástla“ z mobilov a momentálne je s 97-percentným povedomím jednou z najznámejších značiek na svete (od roku 2009 zaznamenala 4,4 mld. stiahnutí!). No momentálne sa „nahnevané vtáky“ presunuli do sféry šoubiznisu, a to rovno na ľade.

Unikátna ľadová akrobatická šou Angry Birds on Ice mala v sobotu 25. januára premiéru v Košiciach a o týždeň nato v Bratislave. A druhým unikátom je, že mimoriadny podiel na tom majú Martinčania – prinajmenšom scenárista a režisér predstavenia Juraj Benčík (režisér, herec, mím a pedagóg, známy o.i. trojročným angažmánom v svetoznámom Cirque du Soleil) a autor scény Jozef Ciller (profesor VŠMU a scénograf Slovenského komorného divadla). Pre úplnosť, celé predstavenie produkuje košická agentúra Comunique, ktorá je ako jediná na Slovensku partnerom fínskeho štúdia Rovio, ktoré vlastní značku Angry Birds. Hudbu pre šou zložil Oskar Rózsa na texty Štefana Benčíka a korčuliarsku choreografiu má

Účinkujúci v ľadovej šou Angry Birds on Ice (vzadu veža - vtáčia hora) s režisérom a gestormi jednotlivých zložiek

pod palcom niekoľkonásobná majsterka Slovenska v krasokorčuľovaní, dlhoročná členka svetoznámej ľadovej revue Holiday on Ice, trénerka a pedagogička Renata Aleksander.

Jurajovi Benčíkovi sme položili pre MESTSKÉ NOVINY niekoľko otázok:

Ako dopadla košická premiéra? Aké boli ohlasy košických a prípadne zahraničných médií? A hodnotenia zahraničných odborníkov?

- Svetová premiéra Angry Birds on Ice, bola skutočne svetová! Jediné, čo mi chýbalo, bolo málo dôsledných informácií, ktoré mali diváci pred príchodom do hľadiska. Stretol som sa s mylnou predstavou, že ide o rozprávku pre malé deti. Pozor, vyzerá to ako kreslená rozprávka pre malé deti na ľade, lenže je to fakt

napínavý a atraktívny súboj vtákov bojujúcich o svoje vajcia s prasatami, plný nádhornej hudby, múdrych i vtipných textov, exkluzívnej i komikovej akrobacie a profesionálnych korčuliarsky, akrobatických i tanečných a hereckých výkonov, plný kvalitnej zábavy a vysokého umenia pre všetkých od 5 do 105 rokov!!! Predstavitel spoločnosti ROVIO Entertainment, Ltd., Ilari Laitinen mi po vzhliadnutí našej inscenácie tuho stisol ruku a kým ju päťkrát výrazne potriasol, stihol nadšene povedať: „Excelent, excellent show!“ Myslím si, že sa nám podarilo vytvoriť niečo jedinečné, v histórii slovenskej kultúry nevidané a vo svetovom zábavnom priemysle uplatniteľné. Som hrdý na to, že som Slovákom, že lokálna slovenská firma Comunique, s.r.o., z Košíc dokázala získať od nadnárodnej americkej spoločnosti práva na vytvorenie globálnej show a som šťastný, že všetky naše očakávania sa potvrdili a všetci diváci v hľadisku košickej Steel Arény boli po celý čas našou prácou fascinovaní a v závere nám nadšene tleskali a kričali bravó tak, ako to bolo vždy po predstavení Corteo svetoznámeho Cirque du Soleil, v ktorom som účinkoval ako herec. Dnes, ako tvorca show, ďakujem všetkým mojim učiteľom a kolegom i rodine, že mi umožnili dospieť až k takémuto vysokému, veľmi úspešnému vrcholu.

Aký veľký je tvorivý a realizačný tím?

- Produkčný tím mal asi desať ľudí, k tomu štyria technici javiska, štyria kostyméri, jeden tvorca masiek s asistentkou, dve krajčírky a dvadsaťsedem umelcov - účinkujúcich na ľade, z toho dvanásť korčuliarok a korčuliarov, deväť akrobatiek a akrobatov a šesť tanečníčok a tanečníkov. Stavbu svetelného parku a zvukovej aparatury mala na starosti ostravská spoločnosť High Light a neviem, koľko ľudí poskytli oni, odhadujem to tak na päťdesiat špecialistov na lezenie po konštrukciách, upevňovanie lán a na elektrické zariadenia. Z ich stajne sú aj zvukový majster a light designer show. Tvorivý tím predstavovali autor a realizátor hudby a zvukovej nahrávky, vynikajúci slovenský hudobník Oskar Rózsa, autor scénickej výpravy, renomovaný slovenský umelec prof. Jozef Ciller, choreografka korčuľovania Renata Alexander, Slovenka žijúca a pôsobiaci vo Varšave, choreograf akrobacie, artistic director show Cirque du Soleil, Američan James Tanabe, texty piesní v angličtine a ich prebásnenie do slovenčiny si vzal na starosť môj syn Štefan Benčík, absolvent University of Cambridge vo V. Británii, a scenár i réžiu celého projektu som mal na starosti ja.

Koľko Martinčanov resp. Turčanov sa na šou podieľa?

- Ústrednú konštrukciu veže-vtáčej

V strede večne nahnevaný Red a vľavo odchádzajúci vybuchujúci Bomb

Akrobatickú zložku má na starosti špičkový choreograf J. Tanabe (USA), ktorý pôsobil aj v Cirque du Soleil

hory vyvinul a vyrobil tím pracovníkov vrútockej spoločnosti Compel rail.

Ako vo vás vznikol nápad urobiť takúto korčuliarsko-akrobatickú šou? Ponúka sa inšpirácia vašim pôsobením v „Snečnom cirkuse“ – je to tak? Aká dlhá a aká bola zložitá cesta od nápadu po zrod scenára, hudby a choreografie?

- Spoločnosť Comunique, s.r.o., z Košíc ma oslovila na jar 2018, začiatkom leta sme podpísali zmluvu a začal som v spolupráci so supervízorom spoločnosti ROVIO Entertainment, Ltd., písať najprv námet a neskôr scenár. Popri tom sme začali s profesorom Jozefom Cillerom pracovať na tvorbe scénickej koncepcie a s Oskarom Rózsom sme začali pracovať na hudobných motívoch. Akonáhle bol scenár a texty piesní v marci 2019 schválené, začali sme tvoriť hudbu a scénické objekty. V auguste a septembri sme absolvovali prvé dva týždne skúšok a od 9. do 25. januára sme celú osemdesiatminútovú produkciu dokončili so všetkými prvkami scénografie a v poslednom týždni aj so svetlom. Pri tvorbe ma inšpirovali všetky moje doterajšie profesionálne skúsenosti z činohry, rozhlasu, dabingu, filmu, no najmä z pantomimy, bábkového divadla a cirkusu. Požiadavkou objednávateľa bolo spojiť viac žánrov a druhov scénických umení do jednej produkcie. Mali sme šťastie na spolupracovníkov a podarilo sa nám spojiť ich na tej najvyššej možnej umeleckej úrovni. Sólistom akrobacie na vrchole našej konštrukcie, cvičiaci techniku hand standing a v predposlednej scéne techniku straps, je profesionálny umelec, Čech Vladimír Novotný, ktorý

účinkoval päť rokov v show Cirque du Soleil TOTEM.

Aká bola spolupráca s produkčnou agentúrou a ďalšími partnermi?

- Spolupráca so spoločnosťou Comunique bola veľmi príjemná a profesionálna. Všetci zúčastnení, aj externí spolupracovníci, veľmi rýchlo pochopili, o aký výnimočný projekt ide, a spolupracovali na tvorbe show s veľkým nadšením a mimoriadne obetavo.

Autor scény šou Jozef Ciller

Jozef Ciller pre MN dodáva:

Výchádza to z americkej produkcie, ktorá postúpila práva Fínom a tí si vyhládli Slovensko a realizátorom je slovenská produkcia, takže v tom je to náročné aj na mňa – predkladal som finálne návrhy všetkým trom produkciám. Ale je to nesmierne zvláštna a asi najnáročnejšia práca zo všetkých, ktoré som robil. Pretože to potrebuje nielen dve plochy – ľadovú a keď to ide napr. do emirátov, vyžaduje to umelú ľadovú plochu, takže niektoré veci treba riešiť ináč. Stretol som sa s veľmi zvláštnymi súvislosťami, zvláštnymi technológiami,

zvláštnymi ľudskými dotykmi. Réžiu robí Juraj Benčík a jeho požiadavky boli, po skúsenostiach z cirkusu „du Soleil“ dosť vysoké. Snažili sme sa tú mierne gýčovú predlohu posunúť do nejakých zaujímavých, aktívnych vizuálnych kompozícií, povýšiť to a v niektorých veciach sa priblížiť k Cirque du Soleil. Aj z tohto pohľadu je ten projekt pre nás veľmi zaujímavý. Stretám sa tam so špičkovými svetelnými technológiami. Je tam napr. systém, ktorý dokáže korčuliára automaticky sledovať, s prepínaním reflektorov, a je to úžasný zážitok, lebo svetlo vytvára okrem funkčných vecí poetiku. To je pre mňa úžasná vec.

Je to obrovský zážitok vidieť tú produkciu dopredu, nasvietenu a ozvučenú na obrovskej stene, teda tak, ako to má vyzerat' vo finále. To je pre profesionála vzrušujúci pocit, môžete do toho tým pádom hovoriť iným spôsobom. Vidíte možnosti. To je jedna vec.

A druhá vec, čo bolo pre mňa taký malý šok - ako súčasť toho riešenia som vymyslel pohľadovosť 360 stupňov, keď vypredajú zimný štadión, nie ako bolo zvykom polkruh alebo podobne. To samozrejme, prináša veľký finančný benefit, ale zároveň vás to núti vymyslieť niečo, čo nie je postavené na nejakej kulisovej zadnej ploche alebo projekcii. Myslím, že tam sa mi podarilo urobiť takú veľmi zvláštnu vec: vybudoval som kovovú vežu, ktorá sa prikryje vlnkami a svietením, dymom a ďalšími nástrojmi sa z toho vytvorí „ľadovec“. Nesmierna náročnosť na túto konštrukciu veže bola v tom, že ona slúži aj ako artistické náradie. Tam je kopa trapéz, kopa zvislých visacích konštrukcií, musí umožňovať lezenie, šmýkanie sa atď. a každá z týchto jednotlivostí (najmä v zahraničí) vyžaduje bezpečnostný certifikát. Mali sme na to aj poradcu z Cirque du Soleil, ktorý má tam na starosti artistickú zložku. To je ďalšia zaujímavá skúsenosť pre mňa, pretože tam okrem konštrukčnej zložky pristupuje strašne veľa ďalších faktorov, napr. vlhkosť – musí to byť riešené tak, aby sa tí artisti nešmykli, aby mohli liezť ...

Takže to je ďalšia moja zvláštna skúsenosť, ktorá scénografa vzdeláva v technologických súvislostiach. No a keď mi odobrili túto konštrukčnú zvláštnu vec, hľadali sme finálneho konštruktéra a výrobcu. Hľadali sme ho po celom Česko-Slovensku aj

mimo a to je ďalšia šokujúca vec – našli sme ho vo Vrútkach...!) Je tam firma, ktorá vyrába pre Američanov a Rusov veľmi komplikované stroje na výstavbu dial'nic, ktoré zariaďuje kanadské hokejové štadióny tými kockami, čo visia nad plochou... Vďaka tomu, že sa aj ľudsky poznáme, pristúpili k tejto úlohe veľmi kamarátsky tvorivo, zobrali to ako vec osobnej prestíže a výsledok je fantastický. Keď sa to zmontovalo, pozerali sme na to ako ET, celé osadenstvo sa zišlo...!) Je to perfektná konštrukcia z nerezového materiálu. Tá konštrukcia je sama osebe jednak výtvarne, technicky a technologicky úžasný objekt, ale pritom musí plniť veľa nárokov: má limit na montáž, limit na demontáž, limit na počet kamiónov, do koľkých sa zmestí, pretože to všetko ovplyvňuje systém predaja a najmä dopravy. Tie limity sú veľmi zvláštne, tvrdé a vyžadujú veľmi racionálne, vtipné a v mnohom unikátne riešenia. Keď som to prvý raz videl, považoval som to za zázrak. Veľká vďaka patrí aj Martinčanovi, vynikajúcemu konštruktérovi Ondrejovi Kováčikovi.

Producent show a šéf Comunique Viktor Sucha zhrnul premiéru rodinnej šou ako úspešný začiatok.

„Naša Slovenská šou má ambície a potenciál ukázať sa vo svete. To, že sa nám to môže podariť, súdím najmä podľa toho, že hneď po šou vznikol záujem o predstavenie zo strany čínskeho promotéra, ktorý kvôli premiére pricestoval do Košíc.“

Najbližšie sa šou Angry Birds on Ice chystá do Varšavy a potom do Helsínk vo Fínsku, odkiaľ je spoločnosť Rovio – majiteľ značky Angry Birds. Keďže je Angry Birds on Ice licencovaným predstavením, ktoré podlieha prísnej kontrole zo strany majiteľa značky, bol na šou prítomný aj jej zástupca z Fínska I. Laitinen. Podľa jeho slov bola šou jednoducho fantastická!

„Tešíme sa záujmu zo strany promotérov! Momentálne rokujeme s promotérmi zo západnej Európy, Škótska, ale aj Južnej Ameriky a urobíme všetko pre to, aby plody našej snahy mohli vidieť rodiny z celého sveta!“ - konštatuje Viktor Sucha.

Premiéra prilákala do Steel arény krásnych vyše 2000 divákov. Do Bratislavy sa chystá i promotér zo Spojených arabských emirátov. ©

Autor: Michal Beňadik, foto: archív a Comunique

Spoznajte Martin s fundovaným sprievodcom

Bezplatnú pešiu prehliadku mesta organizuje Soňa Greksáková pri príležitosti Svetového dňa sprievodcov už 17-ty krát.

Soňa Greksáková zasvätila svoj život cestovnému ruchu. Je pre ňu živobytím, koníčkom i poslaním. Okrem vedenia Cestovnej agentúry Šíp sa už dvadsať rokov venuje výchove sprievodcov a delegátov.

Najprv organizovala kurzy sprievodcov CR pre bratislavské vzdelávacie spoločnosti, no od roku 2009 vedie vlastný kvalifikačný kurz „Sprievodca cestovného ruchu - 300 hodín“. Kurz je akreditovaný Ministerstvom školstva SR. Za tie roky ho absolvovalo takmer 200 ľudí. Absolventi martinských kurzov patria medzi najlepších a najžiadanejších delegátov a sprievodcov CR. Môžeme sa s nimi stretnúť v dovolenkových destináciách po celom svete. No je medzi nimi dosť aj takých, ktorí sa s nadšením venujú sprevádzaniu klientov po celom Slovensku.

Záujem o spoznávanie jeho prírodných krás, rekreačných centier, kultúrnych a historických pamiatok z roka na rok rastie. A zvýšenej pozornosti sa teší aj naše mesto.

Topkami sú Narodný cintorín a skanzen

Soňa Greksáková: „Máme sprievodcov, ktorí robia pešiu prehliadku historickej časti Martina. Najčastejšími klientmi, ktorí si spravidla obzvlášť obľubujú, sú návštevníci v seniorskom veku. Často ma kontaktuje martinská

turistická a informačná kancelária a ja zabezpečím požadovaného sprievodcu. Pešia prehliadka trvá približne dve hodiny. Ak majú klienti záujem detailne sa zoznámiť s Narodným cintorinom, čas prehliadky sa zvýši o polhodinu. V letných mesiacoch pridávame k trase aj Múzeum slovenskej dediny. To má vlastných sprievodcov. Jednou zo sprievodkyň je tiež absolventka nášho kurzu. Práve Narodný cintorín, aj vďaka kvalitným dotykovým informačným tabuliam, a pôsobivý, malebný skanzen sa tešia najväčšej pozornosti a záujmu tuzemských i zahraničných návštevníkov.“

Svetový deň sprievodcov

Od roku 1985 je 21. február označený v kalendári ako Svetový deň sprievodcov. Práve na tento deň pripadá výročie založenia Svetovej federácie asociácií turistických sprievodcov (WFTGA). O tom, ako si ho pripomenieme aj v Martine, hovorí Soňa Greksáková: „V spolupráci so Slovenskou spoločnosťou sprievodcov cestovného ruchu

organizujeme v sobotu 22. februára už tradičnú bezplatnú prehliadku mesta Martin s výkladom sprievodcu. Srdečne na ňu pozývame širokú verejnosť. Prehliadku začneme o 14. h pred Kostolom Sv. Martina (oproti OC Galéria) a počas cca. dvojhodinovej vychádzky historickou časťou mesta a Narodným cintorinom priblížime účastníkom dejiny Martina. Od najstaršej pamiatky - rímskokatolíckeho Kostola sv. Martina budeme pokračovať k župnému domu (Turčianska galéria) a postupne sa pristavíme pri ďalších 30 objektoch nerozlučne spätých s históriou Martina. Prehliadka je jedinečnou príležitosťou, ako sa dozvedieť mnoho zaujímavého o našom meste a zároveň aj o práci sprievodcu CR. Budete sa môcť presvedčiť, že dobrý sprievodca priamo pred vami oživi pamiatky, vdýchne im chuť, vôňu a zvýrazní ich príbeh, význam či funkciu. Dejiny mesta zázračne ožijú.“

Autor: Ján Farský

Foto: archív S. Greksákovvej

STAVEBNÁ VÝROBA A INŽINIERING

Igor Bukovský – „Črevo má tiež svoj mozog“

Pod týmto titulkom sme v decembrovom vydaní MESTSKÝCH NOVÍN ponúkli čitateľom a priaznivcom novín článok o knižnej novinke martinského rodáka, lekára a výživového poradcu MUDr. Igora Bukovského, PhD. s názvom: (Za)chráňte svoje črevo – aj pečeň, žľezník a pankreas. Na záver bola predvianočným darčekom našim priaznivcom súťaž o knihy I. Bukovského. **Správna odpoveď na otázku znela:** Plocha tráviacej sústavy človeka zaberá plochu asi 32 m².

Odpovede – napospol správne ☺ - nám, poslalo 27 súťažiacich a z nich sme vyžrebovali troch výhercov knižnej novinky:

- 1. Katarína Ševčíková,** Timravy 4742/23, 03601 Martin,
- 2. Dusan Kubis** - dkubis@marticonet.sk
- 3. Alena Lámiová** - alamiova@gmail.com

Vítazi sa môžu prihlásiť o knihu osobne v Penzióne Ľadoveň na Ul. D. Michaelliho.

(bk)

Kultúrna scéna MARTIN

FAŠIANGY

20. 2. 2020 V MESTE 15:30 - 17:30

Pozývame Vás na fašiangový sprievod na Divadelné námestie v Martine.
Program pre Vás pripravili "VTÁČATKA Z Priehradnej", DFS Kalužiar a heligonkári Majerčíkovi.

Kultúrna scéna MARTIN

ĽUDOVÍT KAŠUBA – KAŠUBA BAND

29.3.2020 | 16:00 (Kino Moskva) | Vstupné: 8 EUR

Predaj lístkov: Kino Moskva (od 15:00 okrem utorka a stredy) / Kultúrna scéna Martin
Predaj lístkov online: www.kinomoskva.sk

**PENZIÓN
L'ADOVEŇ**

**PRÍJMEME
KUCHÁRA
A ČAŠNÍKA**

Svoje
životopisy
zasielajte
na mailovú
adresu:

info@penzionladoven.sk,

alebo tel.
0903 586 271

**PENZIÓN
L'ADOVEŇ**

**Chcete zázrak?
Sme tu pre vás.**

MARTIN
BANSKÁ BYSTRICA
KOŠICE

SANATÓRIUM HELIOS®
Centrum gynekológie a reprodukčnej medicíny

www.sanatoriumhelios.sk

Aj TV? NET aj TV, moja :)

gaya

www.gaya.sk

**JÁN
KVORKA**

41.

ZODPOVEDNÁ ZMENA JE AJ SOCIÁLNE SPRAVODLIVÝ ŠTÁT

Jedine naša strana je zárukou budovania a zachovania sociálne spravodlivého štátu.
Sme sociálni demokrati a vždy budeme stáť na strane bežných ľudí.

ZODPOVEDNÝ PROGRAM

1. Dôchodcovia si zaslúžia 13. dôchodok
2. Mladým rodinám ďalšia podpora
3. Lekári majú voči Slovensku povinnosti

1. DÔCHODCOVIA SI ZASLÚŽIA 13-TY DÔCHODOK

Je to 13-ty dôchodok v jeho priemernej výške 460 eur pre každého seniora.

2. MLADÝM RODINÁM ĎALŠIA PODPORA

Je to 13. rodinný prídavok, ktorý by sa vyplácal raz v roku v auguste na dieťa vo výške 300 až 400 eur.

3. LEKÁRI MAJÚ VOČI SLOVENSKU POVINNOSTI

Udržanie lekárov na Slovensku, reagujeme ním na akútny nedostatok lekárov na Slovensku. Mladý lekár bude musieť po skončení medicíny u nás odpracovať minimálne 10 rokov a až potom bude môcť odísť do zahraničia, ak to odmietne, celé štúdium zaplatí štátu.

Všetko toto vojde do praxe len vtedy, keď SMER-SD bude súčasťou vlády.

Ľudia sa na nás môžu spoľahnúť, pretože všetko, čo sme v sociálnej oblasti sľúbili, sme aj splnili a dodržali.

**Ďakujem za Váš
hlas**

41.

**Ján
KVORKA**

„Rytieri“ si zaslúžia podporu fanúšikov

Michal Murček (vľavo) a František Poliaček (vpravo) sú lídrami „rytierov“. Foto: chir

Hokejisti HK Vitar Martin patria k trom najkvalitnejším účastníkom Slovenskej hokejovej ligy. Cieľ „rytierov“ zostáva nezmenný, pokúsiť sa vyhrať túto súťaž a postúpiť medzi elitu.

Martinskí hokejisti začali nadstavbovú fázu SHL, v ktorej účinkuje šesť najlepších tímov po základnej časti, domácim víťazstvom nad Dubnicou 4:2 (hralo sa 22. januára). Tento duel videla druhá najnižšia návšteva

na martinskom zimnom štadióne v tejto sezóne (717 divákov). Menej ich bolo len v decembri minulého roku na zápase s Pov. Bystricou (550). Naopak, zatiaľ najviac divákov prišlo na novembrový šláger Martina s Bratislavou Capitals (2141). Keďže sa blíži vrchol sezóny (nadstavbová fáza sa skončí 28. februára a vyradovacia časť štartuje 4. marca), je kľúčové, aby sa martinskí priaznivci vrátili na tribúny a znovu boli pomyselným šiestym hráčom „rytierov“! Najbližšiu príležitosť zaplniť štadión na Podháji v hojnejšom počte budú mať 12. februára, keď Martinčania privítajú na svojom ľade hokejistov Spiš. N. Vsi. „Martinskí fanúšikovia sú nároční, to vieme, ale práve teraz by mužstvo potrebovalo cítiť ich podporu. Chalani aj proti Dubnici potvrdili, že vedú hrať hokej. Ukázali tímového ducha a veľké odhodlanie. Za nepriaznivého stavu sa zmobilizovali a otočili skóre vo svoj prospech. Áno, sú momenty, keď sa divákovi naša hra páči menej, ale tre-

ba si uvedomiť, že v tomto období sú dôležité výsledky. Ide o to vybojovať si čo najlepšiu pozíciu pred play-off. A tomu je niekedy potrebné podriadiť stratégiu a taktiku. Mrzí ma, že niektorí kritici na sociálnych sieťach fabulujú a vymýšľajú rôzne konštrukcie. Zodpovedne môžem povedať, že robíme všetko pre to, aby sme klub posunuli dopredu. Nie je to jednoduché, ale radi by sme martinský hokej dostali tam, kam historicky patrí. Ak si niekto myslí, že to bude robiť lepšie, zagarantuje rozvoj hokeja a zabezpečí klub aj finančne, potom nech príde s nejakou predstavou a víziou. Určite chceme sezónu dokončiť so ctou ako vlani. Po športovej (v minulej sezóne účasť vo finále) i finančnej stránke (vyplatenie všetkých záväzkov),“ objasnil pre MN riaditeľ HK Vitar Martin a predseda predstavenstva MHA Martin Milan Murček. Ten ešte dodal, že vedenie klubu robí všetko pre to, aby sa podarilo zrealizovať posilnenie kádra „rytierov“ minimálne o dvoch skúsených hráčov.

Turčianska florbalová liga prerástla rozmer mestskej súťaže

Turčianska florbalová liga je v aktuálnej sezóne nesmierne vyrovnaná. V tretej tretine súťaže sa rozpútal neúťostný boj o play-off, do ktorého postupuje šesť mužstiev.

Dvomi tímami sa sezóna skončí po základnej časti. Majstrovský titul obhajuje Včelín, ktorý by sa rád umiestnil do druhého miesta, čo by znamenalo priamy postup do semifinále. O ďalšiu semifinálovú miestenku sa hlásia aj Bernoláčik a Black Hawks Žilina. Kvalita TFL každý rok rastie. Prispieva k tomu skúsený organizačný tím, ako aj rozhodcovia, ktorých vedie Lukáš

Štaš. No a v neposlednom rade sa zvyšuje kvalita jednotlivých mužstiev, a to aj vďaka hráčom, ktorí aktívne pôsobia v extralige alebo 1. lige. Jedným z nich je bývalý slovenský reprezentant Peter Klapita. Tento skúsený florbalista slávil v minulej sezóne s AS Trenčín majstrovský titul. Teraz v rámci tréningu hrá TFL za Black Hawks. „Som milo prekvapený, akú úroveň má táto súťaž. Keď to porovnáme s mestskými ligami v Trenčíne a v Žiline, tak to je obrovský rozdiel. Dokonca TFL možno predstihuje organizačne, hráčskou i rozhodcovskou kvalitou aj 2. slovenskú ligu a je porovnateľná

s 1. celoštátnou ligou,“ prezradil pre MN Peter Klapita, ktorý je florbalovým „fanatikom“. Okrem pôsobenia v TFL, hrá aj slovenskú extraligu, žilinskú mestskú ligu a trénuje aj mladších žiakov AS Trenčín. „V TFL sa mi páči, ako funguje na internete Immortals, ako robia marketing. Po kvalitatívnej stránke ma upútal Bernoláčik. Hra tohto tímu ma príjemne prekvapila. Hráči sú výborne takticky pripravení, organizovaní, majú svojho trénera. To som doteraz v žiadnej mestskej lige nezažil,“ doplnil Peter Klapita. Okrem neho pôsobia v TFL aj ďalší florbalisti z extraligy – Lukáš Laštík a Stanislav Belko (obaja

Nižná). TFL stojí na prahu vyradovacej časti. Obhajca titulu Včelín bude mať niekoľko vyzývateľov, ktorí by sa radi pýšili majstrovským pohárom. Medzi nich patrí už spomínaný Bernoláčik, ambiciózní Žilinčania či Turanci, ktorí hrajú aj 2. slovenskú ligu. Štvrtfinále play-off sa začne 12. marca a v ňom sa stretnú mužstvá od 3. do 6. miesta. Hrá sa podobne ako v semifinále, teda na dva víťazné zápasy. Porazení semifinalisti hrajú potom o bronz (na jeden zápas) a po ňom si zmerajú sily úspešní semifinalisti v superfinále o celkové víťazstvo TFL, ktoré sa odohrá v regulárnom formáte 3 x 20 minút čistého času.

Martinčania zažiarili na MS veteránov

Martinskí bežci na lyžiach Ján Holiga a Richard Demeter úspešne reprezentovali Slovensko na 3. Zimných hrách veteránov (Innsbruck), na ktorých celkovo súťažilo v dvanástich

športoch viac ako tritisíc športovcov. V klasickom lyžovaní (Seefeld) získalo Slovensko v konkurencii 20 štátov celkovo štyri medaily. Ján Holiga (kategória M40) ukoristil zlato v behu na 7,5 km

klasickým štýlom a striebro na 7,5 km korčuľarskou technikou. Richard Demeter (M50) skončil na striebornom stupni v behu na 7,5 km voľným spôsobom. No a v štafétovom behu na 4 x 4 km si

slovenské kvarteto (Luboslav Palguta, Ján Holiga, Lubomír Kollár a Richard Demeter) vybojovalo bronzové medaily.

**Stranu pripravil:
Lubomír Chochula**

Ján Holiga na trati MS v klasickom lyžovaní veteránov. Foto: jh

Rekordy na 5. ročníku Atilovho behu

Pásku v cieľi preťal ako prvý Emil Penciak

Deväťkilometrový Atilov beh z Košút cez Borovú do Turčianskej Štiavničky je už tradičnou súčasťou bežeckých podujatí v Turci v prvom mesiaci nového roka.

Nebolo to inak ani 18. januára 2020, keď sa uskutočnil 5. ročník Atilovho behu. Ten sa zapísal do histórie tým, že padol nielen účasťnícky, ale aj traťový rekord. Na pretekoch sa zúčastnilo spolu 92 bežcov (muži a ženy), čo bolo o päť viac ako vlani. No s rekordnou účasťou sa trochu počítalo, lebo každoročne stúpa počet štartujúcich. Prijemným prekvapením bolo výrazné prekonanie traťového rekordu, čomu pomohlo nielen dobré počasie (svietilo slnko, nefúkalo a teplota bola nad bodom mrazu), ale aj to, že sa pretekári nemuseli brodiť v sne-

hu. Podmienky boli síce priaznivé, ale bez kvalitného výkonu na hranici svojich možností toho najlepšieho v cieľi by sotva došlo k zlepšeniu rekordu podujatia až o 4:14 min! Postaral sa o to 43-ročný Emil Penciak z Vrčka, ktorý pre MN povedal: „Potešilo ma víťazstvo i dosiahnutý čas. Chlieb sa lámal v záverečných 300 m, keď bežec predom mnou zle odbočil, čím som získal náskok a preťal cieľovú pásku na prvej pozícii. Ďakujem usporiadateľom za výborne zorganizované podujatie. Boli to úžasné preteky v čelnom teréne (tie „výživné“ kopce mi dali pekne zabrat) a vyšlo aj počasie. Trať bola perfektne pripravená, aj keď sa na niektorých úsekoch trochu šmýkalo. Štartoval som tu po prvý raz, ale určite nie naposledy. Hoci v zime veľmi nesúťažím, napokon som šťastný, že som urobil výnimku. Na vlastnej koži som sa presvedčil o tom, aká je na tomto behu skvelá atmosféra, o čom mi hovorili moji kamaráti-bežci. Som maximálne spokojný. Rád sa sem o rok vrátim a pokúsim sa obhájiť prvenstvo. Beh milujem, zúčastňujem sa na rôznych pretekoch v Turci, som pravidelným účastníkom Turčianskej bežeckej ligy, behávam maratóny i polmaratóny a aktívne športujem zhruba šesť rokov.“

Po striebornú medailu si dobehol Martinčan Martin Knor, ktorý pre MN poznamenal: „Vo finiši som už nemal sil na to, aby som stihal vedúceho pretekára. Ale som spokojný so svojou premiérou na tomto podujatí. Trať viedla nádhernou prírodou, bežalo sa mi dobre, akurát si bolo treba dávať pozor v polovici traverzu na líuke, kde to trochu šmýkalo.“

Na treťom mieste skončil bežec z Martina Robert Hanesch, ktorý pre MN dodal: „Priblížil som sa

Troja najlepší muži – zľava: Martin Knor, Emil Penciak a Robert Hanesch

k svojmu najlepšiemu výsledku (druhé miesto), takže nemôžem byť nespokojný. Každá medaila sa počíta. O to viac, že tohto roku bola silnejšia konkurencia ako v minulých troch ročníkoch, na ktorých som štartoval.“ Na pretekoch sa zúčastnili aj takí športovci, ktorí nie sú ortodoxní bežci. Napr. martinský florbalista Rudolf Kralovanský. Ten pre MN uviedol: „Na začiatku novej sezóny som nemal veľké očakávanie. Mojm cieľom bolo skončiť v prvej polovici štartového poľa, čo sa mi podarilo. Byť dvadsiaty, to nie je zlé, oproti minulým ročníkom som sa polepšil. Podpisala sa pod to poctivejšia príprava. Z pretekov mám skvelý pocit.“

Víťazkou ženskej kategórie bola 34-ročná Erika Polomcová z Podhradia, ktorá pre MN skonštatovala: „Bol to môj debut na Atilovom behu. A hneď víťazný. Ak sa bude dať, prídem aj o rok. Najťažšie bolo zdolať kopce na trati. Neprijemné boli aj niektoré ľadové úseky, ale celkovo to hodnotím ako veľmi vydaté podujatie (po každej stránke). Behu sa venujem asi štyri roky. Skôr rekreačne, aby som sa dobre cítila a vyvetrala si hlavu. Snažím sa týždenne natréňovať 40 až 50 km.“

Na úspechu 5. ročníka Atilovho behu sa podieľali viacerí z realizačného tímu. Napr. Veronika Hyllová, Jarmila Kľučková (obe na občerstvovacej stanici za Borovou), Eleonóra Kmeťová (v cieľi), Janka Greňová (napiekla perníkové medailky pre účastníkov behu). Hlavný organizátor Peter Greňo pre MN doplnil: „Ďakujem všetkým, ktorí pomohli s prípravou a organizáciou podujatia. Každý pretekár dostal diplom a perníkovú medailu s číslom svojho umiestnenia. Prví traja v mužskej i ženskej kategórii získali aj skutočné medailky a poháre, pričom

absolútny víťaz si domov odniesol putovný pohár. V porovnaní s minulými ročníkmi bolo niekoľko novínok. Tentoraz sme si nemuseli objednať traktor na to, aby vytvoril na trati v snehu kolaj. Podmienky boli oveľa lepšie. Ďalej, ja osobne som po prvý raz nebežal a v cieľi som stopoval čas. Novinkou bolo tiež to, že štartovala aj Angličanka Lisa Majerová-Chamberová (skončila šiesta), ktorá už deväť rokov žije na Slovensku. Čo však zostalo nezmenené je to, že opäť sme si uctili aj toho, kto dobehol na poslednom mieste. Tohtoročný 5. ročník uzatvoril Michal Janík.“

Výsledky najlepších – muži: 1. Emil Penciak 37:16 min, 2. Martin Knor 37:51, 3. Robert Hanesch 38:56.
Ženy: 1. Erika Polomcová 46:13 min, 2. Klára Bláhová 47:44, 3. Denisa Nechalová 48:00.

Autor, foto: Ľubomír Chochula

Rudolf Kralovanský bol spokojný s výsledkom

Víťazka spomedzi žien – Erika Polomcová

Vybojujú si „Sloukovci“ účasť na OH a MS „20“?

Trénerský mág Pavel Slouka. Foto: Ich

Kováč úspechov pretekárov AK ZTŠ Martin Pavel Slouka bude mať aj v tomto roku dve horúce železka v ohni (bežkyňu na 800 m Gabrielu Gajanovú a pretekára na 1500 m Andreja Paulínyho). S martinským trénerským mágom v atletike sme urobili nasledovný rozhovor.

Koncom starého roka ste sa so svojimi zverencami zúčastnili na zahraničnom sústredení. Kde konkrétne ste boli a na čo bolo zamerané?

Sústredenie na južnom pobreží Portugalska (stredisko Monte Gordo a športový komplex Santo Antonio) trvalo tri týždne a zúčastnili sa na ňom pretekári Gabriela Gajanová, Andrej Paulíny, Katarína Belová a Filip Revaj. Od pondelka do soboty sme trénovali dvojfázovo, voľným dňom bola len nedeľa. V bežeckej príprave sme sa zamerali na objem (100 km týždenne), nepodcenili sme ani silovú zložku a nechýbala ani regenerácia. Sústredenie splnilo svoj účel. Hodnotím ho ako veľmi vydarené. Nenastal žiaden problém, nevyškytlo sa žiadne zranenie (výhodou bolo, že sme mali so sebou fyzioterapeutku). V období nášho pobytu nebolo turistické letovisko Monte Gordo zaplavené návštevníkmi, čo nám vyhovovalo. Ubytovanie v hoteli, strava i služby, ktoré sme mali

„Moji zverenci chápu, že bez tvrdého poctivého tréningu by nenapredovali.“

zabezpečené, boli na top úrovni. Môžem povedať, že podmienky, ktoré sme mali na prípravu, boli super. Vráťane ideálneho počasia s teplotami od 18 do 24 stupňov Celzia. Boli sme tam po prvý raz a sme absolútne spokojní. Aj preto sa tam na jar tohto roku chceme vrátiť. Vtedy tam síce zvykne pofukovať vetrik a poveternostné podmienky sú trochu iné, ale to by nám nemalo prekážať. Potrebujeme hlavne teplo. A keby aj nejaký deň pršalo, bez tréningu by sme neboli, lebo je tam športová hala so 100 m rovinkou plus posilňovňa. Z Portugalska sme sa vrátili 7. decembra. Potom sme trénovali doma, ale v zimných mesiacoch je to v Martine problematické. Počasie je také, aké je, s tým nič nenarobíme. Keď zasneží, tak zápasíme so snehom (na atletickej dráhe) i so sánkarmi. Preto som rád, že sa od 25. januára do polovice februára budeme pripravovať na Kanárskych ostrovoch.

Čo od tohto sústredenia očakávate?

Svoj tréningový stan rozložíme na tri týždne v oblúbenom a osvedčenom letovisku Maspalomas, kde

sú vynikajúce možnosti na prípravu. Aďo i Gabika sa tešia na to, že zasa budú trénovať v príjemnom prostredí, vo vhodných klimatických podmienkach a teplu. Na „Kanároch“ býva v tomto období teplota vyše 20 stupňov Celzia. V pláne sú dvojfázové tréningy každý deň okrem nedele (určená na oddych) plus regenerácia. Každý rok máme svoju predstavu, čo treba splniť, kam sa musíme v rýchlostných ukazovateľoch posunúť, kvalitatívne a objemovo sa dostať na vyššiu úroveň. Tento rok budeme viac pracovať na silových a rýchlostných parametroch, lebo nemáme veľa času na splnenie limitov. Moji zverenci chápu, že bez tvrdého poctivého tréningu by nenapredovali. Keďže chcú naďalej výkonnostne rásť, tak vedia, že musia zvládnuť náročnú tortúru. Niekedy majú toho plné zuby, ale to je normálne. Zato potom ten hrejivý pocit, keď to dokážu, ten stojí za to. Dokonca niekedy sú takí motivovaní, že ich musím držať na uzde, aby neustalo pretrénovanie, čo by bolo kontraproduktívne, lebo vydržať trénovať tri týždne vo vysokom tempe je veľmi zložitá. Čo sa týka ďalšej prípravy v zahraničí, tak počas jarných prázdnin by sme radi absolvovali tréningový kemp v moravskom meste Břeclav a 20. marca budeme chcieť odletieť do Portugalska (opäť stredisko Monte Gordo) na trojtýždňové sústredenie.

Už máte hotový plán pretekov?

Definitívny plán ešte nie. Isté sú prvé dve kolá českej extraligy (štart v máji), potom sa zúčastníme na Zlatej trete v Ostrave a P-T-S v Šamoríne. Máme svoje predstavy aj ohľadne iných súťaží, ale to sa bude odvíjať od formy a zdravotného stavu mojich zverencov.

Gajanová bude bojovať o účasť na OH, Paulíny o miestenku na MS do 20 rokov. Gabika sa kvalifikuje na olympiádu buď tým, že splní prísny limit v behu na 800 m (1:59,50 min, pričom jej osobný rekord má hodnotu 2:00,58 – pozn. red.), alebo umiestením na čelných priečkach v rankingu bežcov. Treba byť čo najlepšie pripravený, absolútne zdravý a mať aj šťastie, lebo dostať sa na kvalitné preteky, to niekedy nie je iba o výkonnosti športovca, ale o manažéroch. No a Aďo potrebuje v behu na 1500 m splniť limit 3:48,00 min (osobný rekord má 3:48,95).

V Martine začali stavať 400 m tartanovú atletickú dráhu. Čo vy na to?

Keď slávnostne odštartovali výstavbu, boli sme v Portugalsku, ale som rád, že sa konečne lady pohli. Žiaľ, trvalo to veľmi dlho, kým sa začalo s realizáciou, čo je veľká škoda. Takisto podľa mňa nie je táto lokalita ideálna na športovanie. Ale tréningové podmienky sa nám po dokončení atletického areálu zlepšia. A to je dôležité.

Autor: Ľubomír Chochula

Momentka zo sústredenia v Portugalsku – zľava: Andrej Paulíny, Katarína Belová, Gabriela Gajanová a Filip Revaj. Foto: archív

Úspešný výsledok v „mekke“ triatlonu

Spokojná Dana Ignáčková

Rodená Martinčanka Dana Ignáčková (26 rokov) je slovenskou reprezentantkou v triatlone, ktorému sa venuje už viac ako desať rokov. Účastnícke vlnajších majstrovstiev sveta v horskom triatlone sme položili niekoľko otázok.

Prečo si si vybrala taký náročný šport, ako je triatlon, ktorý pozostáva z plávania, jazdy na bicykli a behu?

So športom som začala ako desaťročná. Vtedy to bolo vodné pólo, ale po piatich rokoch ma to prestalo baviť. Chcela som napodobniť svojho staršieho brata Tomáša, ktorý ma v podstate pritiahol k triatlону. Najskôr som sa pridala k plavcom a atlétom, lebo v Martine nebol triatlonový klub, ktorý by pracoval aj mládežou, ale potom som spoznala martinských triatlonistov, hlavne Dana Konečného (šéf klubu Turčiansky amatérsky triatlon Martin) a začala som sa tomuto športu venovať. Potom som odišla študovať na vysokú školu do Bratislavy, kde som sa mohla športovo rozvíjať. Som členkou klubu Prestigio Realiz Team a pôsobím v ňom už šesť rokov. Triatlon je náročný šport, ktorý preverí to, aké morálno-vôľové vlastnosti máte. Neraz si treba siahnuť až na dno svojich síl. Žiaľ,

niektoré talenty, keď v určitom veku zistia, o čom je vlastne triatlon, čo mu treba obetovať, strácajú záujem o tento šport, čo ma mrzí. Napríklad hodinu behať na tréningu sa nie každému chce, ale bez poriadnej prípravy sa triatlon robiť nedá.

Ako vyzerá tvoj tréningový týždeň?

Počas neho mám jeden deň voľna, niekedy len pol dňa. Plavecký tréning absolvujem už ráno (od 6. do 7.30 h). V druhej polovici dňa trénujem zvyšné dve triatlonové disciplíny (beh, bicykel), niekedy cvičím v posilňovni, ale, aká bude skladba tréningov, či budú dvoj- alebo trojfázové, to závisí na tom, v akej časti sezóny sa nachádzam. Počas vikendov sa skôr sústreďujem na dlhé behy a odkrytie väčších vzdialeností na bicykli. Voľného času moc nemám, som dosť vyťažovaná, nakoľko sa venujem triatlону nielen ako športovkyňa. V našom klube mám ako trénerka na starosti všetky deti do 15 rokov, ktorých je asi 50. Okrem toho sa starám o celý tím a organizujem sústredenia (päť až šesť ročne). Snažím sa byť v pohode, hlavne zdravá, predchádzať zraneniam, k čomu slúži napríklad každodenný strečing, či dobrá regenerácia. Raz týždenne absolvujem masáž, chodím tiež do sauny a začala som využívať aj kryokomoru.

Doteraz si sa venovala klasickému triatlону, ale minulý rok si sa zamerala na horský triatlon. Ktorý je náročnejší?

Horský triatlon – to bola pre mňa veľká výzva. Podľa mňa je náročnejší ako klasický. Hlavne, čo sa týka jazdy na bicykli. Na MTB si nemôžete „oddýchnuť“ v zjazde alebo v pelotóne, musíte dávať pozor a byť sústredený, aby ste na rozbitom teréne nespádli.

Vrcholom vlnajšej sezóny boli pre teba majstrovstvá sveta v horskom triatlone.

Prvý pokus vybojovať si účasť mi nevyšiel. Na ME v českých Prachaticiach (bola to skúška ohňom na extrémne ťažkej trati) som obsadila 5. miesto, čo nestačilo na to, aby som sa kvalifikovala, lebo na MS postupovali len traja medailisti. Našťastie, na poslednú

chvíľu sa mi podarilo nominovať sa na pretekoch Svetového pohára v nemeckom Zittau, odkiaľ sa kvalifikovali prví dvaja. Skončila som na 2. mieste. Mala som veľkú radosť a potom som sa už začala pripravovať na svetový šampionát.

Ako si obstála na týchto MS?

Svetový šampionát sa konal 27. októbra 2019 na jednom z Havajských ostrovov (Maui). Vo svojej kategórii 25 až 29 rokov som obsadila 7. miesto, čo považujem za svoj najväčší úspech v športovej kariére. Už len dostať sa na Havaj, to je sen každého triatlonistu. Našmu šampionátu MS XTERRA hovoria malý Havaj (dva týždne pred našimi pretekmi sa na najväčšom havajskom ostrove Big Island konali MS v klasickom triatlone, čo je tzv. veľký Havaj) a je to kultová záležitosť. Na Havaj som letela s českou výpravou (bolo nás spolu asi 20), mali sme zabezpečené tréningy s jedným profesionálnym triatlonistom z Austrálie, ktorý nás učil, ako máme plávať v oceáne, ako využívať prúdy a vlny, čo nám veľmi pomohlo v prvej disciplíne – plávanie na 1,5 km. Našťastie, počas pretekov bola pokojná hladina, takže to dopadlo dobre a po plaveckom úseku som bola piata spomedzi všetkých žien. Nasledovalo 32 km na horskom bicykli. Jazdili sme dva okruhy po úzkej cestičke, bolo tam dosť stúpaní i klesaní, veľa zákrut. Čiže

„Dostať sa na Havaj, to je sen každého triatlonistu.“

fakt „makačka“. Po tom všetkom, čo sme mali už v nohách, bolo treba zvládnuť ešte beh na 11,5 km. Zhruba 6 km sme bežali do kopca, čo bolo kruté. Bolo to náročnejšie o to viac, že preteky sa konali vo veľkom teple a vo vysokej vlhkosti. Som veľmi rada, šťastná a spokojná, že som dobehla do cieľa na 7. mieste (výsledný čas v horskom triatlone 3:44:58 h – pozn. red.).

Havaj je kolískou triatlonu, aké mimošportové zážitky si si odiaľ odniesla?

Keďže na Havaji som bola už deväť dní pred štartom MS, mala som čas pozrieť si okrem pravidelného tréningu aj pekné miesta na ostrove Maui. Dokonca v posledný deň nášho pobytu som si vyskúšala surfovanie. Bolo to super, ale za jedno popoludnie som nemala šancu sa to naučiť. Čo sa týka ďalších pretekov, uvidím, pre ktoré sa rozhodnem. Zatiaľ nemôžem povedať nič konkrétne, ešte sa to bude kryštalizovať, ale naďalej sa chcem venovať triatlону.

**Autor: Eubomír Chochula
Foto: archív**

Dana Ignáčková na bežeckom úseku MS

MCORŠ má veľký význam pre zdravý životný štýl

Rastislav Turčan nebude chýbať ani na 16. ročníku. Foto: archív

Martinská celoročná olympiáda rekreačných športovcov si za dobu svojej existencie (od roku 2005) získala výborné renomé. Toto obľúbené podujatie (pozostáva z piatich súťažných kôl, ktoré organizuje mesto Martin) sa uskutoční aj v roku 2020.

NOVÝ ROČNÍK

V poradí už 16. ročník bude mať osvedčený model. Účastníci si zmerajú sily v piatich rôznych športoch (každá disciplína sa bude konať v inom termíne kalendárneho roka). Nový ročník odštartuje 21. februára kolkárskou súťažou (2. kolo beh, 3. kolo cyklistika, 4. kolo inline, 5. kolo plávanie). Súťaží sa v kategóriách – chlapci do 15 rokov, dievčatá do 15 rokov, muži do 40 rokov, ženy do 40 rokov, muži 41 až 50 rokov, ženy 41 až 50 rokov, muži 51 až 59 rokov, ženy nad 50 rokov, muži nad 60 rokov. Pretekárov, ktorí absolvujú minimálne dve kolá, zaradia do celkového hodnotenia, z ktorého vziđu víťazi MCORŠ. A tých potom slávnostne ocenia na akcii Najúspešnejší športovci mesta Martin.

PRAVIDELNÝ ÚČASTNÍK

Rastislav Turčan štartuje na MCORŠ od roku 2006. Toto podujatie sa stalo súčasťou jeho života. „Projekt Martinskej celoročnej olympiády rekreačných športovcov je výborná myšlienka. Na tomto podujatí môžu športovať a súťažiť všetci bez rozdielu veku

„Martinskú olympiádu robia atraktívnou najmä samotní účastníci.“

i výkonnosti.

Je dobré sa psychicky pripraviť aj na to, že v každej disciplíne sa môže nájsť tzv. „profesionál“, ktorý sa danej disciplíne venuje aktívnejšie. Treba sa držať olympijskej myšlienky: „Nie je dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa.“ Najväčší prínos MCORŠ vidím v možnosti súťaženia pre všetkých, aktívne stráviť svoj voľný čas a príjemné chvíle v skupine ľudí s rovnakými záujmami. Vlahjší 15. ročník som ukončil svojím 61. štartom v jednej z disciplín v rámci MCORŠ. Na martinskej olympiáde sa zúčastňuje celá moja rodina. Kedysi som začínal sám, potom sa pridala moja manželka a do tohto projektu sme zapojili aj naše deti, ktoré už od svojich troch rokov pravidelne pretekajú. Nebudeme chýbať ani na 16. ročníku. Ja sa najviac teším na beh, pri ktorom býva vždy výborná atmosféra (najmä pri detských súťažiach). Viem, čo mám natrénované. Keď je niekto rýchlejší, tak to športovo uznám a motivuje ma to. Organizácia MCORŠ je vďaka nadšeným ľuďom z mesta – Alenke Schimíkovej a Denise Tomčányovej, moderátorovi Marošovi Ferenčíkovi a dobrovoľníkom – naozaj na vysokej úrovni. Pamätám si začiatky, keď bol súčasťou aj beh

na lyžiach (do roku 2007 – pozn. red.), ale ten potom nahradili kolky. Všetkým odporúčam vyskúšať si MCORŠ,“ povedal pre MN Rastislav Turčan.

PRETEKÁR-POSLANEC

Aj poslanec Peter Vons je už niekoľko rokov účastníkom MCORŠ. „Úspešne zorganizovaných 15 ročníkov svedčí o tom, že sa projekt ujal. Myslím si, že patrí k ojedinelým celoročným akciám pre rekreačných športovcov. Nielen v Martine, ale aj v rámci Slovenska. Poskytuje jednak možnosť súťažiť v jednotlivých kategóriách (od predškôľakov až po seniorov) a jednak motivuje jeho účastníkov k akej-takej celoročnej príprave na jednotlivé disciplíny, čím podporuje myšlienku a cieľ: prostredníctvom športu posilňovať svoje zdravie a zlepšovať kondíciu. To má nesmierny význam pre zdravý životný štýl. Čiže toto je jeden z dôležitých prínosov MCORŠ. Ďalším plusom je napr. atmosféra, ktorá jednotlivé podujatia sprevádza. Tí, ktorí sa na olympiádach MCORŠ zúčastnili, či už aktívne alebo pasívne, vedia, o čom hovorím. Tretí alebo štvrtý rok som už pravidelne na štarte MCORŠ (kategória od 50 do 60 rokov). Na začiatku som väčšinou končil na posledných miestach, ale ja som sa naozaj držal olympijského hesla – a bavilo ma to. No treba

priznať, že v mojej kategórii bola nabitá konkurencia. Samozrejme, chcem pokračovať nielen tento rok, ale verím, že ešte aj veľa ďalších rokov. Každé kolo MCORŠ mám rád. Aj kolkársku súťaž, v ktorej sa trochu trápiť. Tento šport síce nie je taký náročný na kondíciu, ale vyžaduje presnosť, čo je v mojom prípade katastrofa. Kolky vôbec netrénujem. A tak to aj na pretekoch vyzerá. Zabrať mi dá aj beh. Pred štartom si poviem, že pôjdem svojim tempom, ale nedodržím to. Lebo súperia a diváci ma tak vyhecujú, že ľudia v cieľi rozmýšľajú, či mi netreba volať sanitku. Minulý rok som si obľúbil kolieskové korčule, ktoré som v predošlých ročníkoch obíval iba na štarte, čiže som to absolvoval bez tréningu. Korčule sú super (viele odporúčam) a v areáli SIM-u sú pre inline vynikajúce tréningové podmienky. Martinskú olympiádu robia atraktívnou najmä samotní účastníci. Je úžasné vidieť súťažiť napr. štvor-päťročné deti, alebo seniorov nad 70 rokov. Veľké poďakovanie patrí pracovníckam mestského úradu, ktoré zabezpečujú tieto kolá počas vikendov. Tiež športovým klubom a dobrovoľníkom, ktorí pomáhajú olympiádu zorganizovať. Už sa teším na prvé tohtoročné kolo v disciplíne kolky (21. februára) v kolkárni Martin-Priekopa,“ uviedol pre MN poslanec mestského zastupiteľstva Peter Vons. **Autor: Ľubomír Chochula**

Peter Vons (č. 140) na čele skupinky korčuliarov. Foto: chir

MARCEL MAŤOVČÍK JE ČÍSLO 23

Verím, že pre občanov Turca nie som neznámy a spájajú si moje meno najmä s úspešnou rekonštrukciou našej neslávne slávnej panelky. Táto cesta je dnes už naplno využívaná a verím, že dobre slúži všetkým. Osobne som dohliadal na jej odovzdanie v dohodnutej kvalite, načas a za nepredraženú sumu. A to sa aj podarilo. Ako zástupca Turca v komisii dopravy za VÚC dohliadnem na to, aby sa takto úspešne dokončil aj tunel Višňové a vonkajšia trasa diaľnice vrátane mostov a vozovky. Vyuzijem svoje skúsenosti a pričínim sa o to, aby sa do konca roka 2023 táto stavba úspešne zrealizovala a odovzdala do užívania. Situácia z minulého roku sa nesmie opa-

MARCEL MAŤOVČÍK
ZA TURIEC

23

DOBRVOLBA2020.SK

Obchodovateľ: DOBRÁ VOĽBA, Jarošova 1, 811 03 Bratislava, IČO: 52 659 631
Dodávateľ: VI MEDIA, spol. s r.o., ČSA 8, 036 01 Martin, IČO: 36 376 957

kovat! Stojím za vami aj v oblasti sociálnej, ktorej sa už roky naplno venujem. Aj táto oblasť je nosným pilierom strany Dobrá voľba. **Naše Slovensko si zaslúži ľudí, ktorým nie je ľahostajná naša krajina**

ani kvalita života v nej. Aj preto sa uchádzam o váš hlas v tohtoročných parlamentných voľbách

ako kandidát za stranu Dobrá voľba pod číslom 23. Som dobá voľba pre Turiec.

Objednávateľ: Dobrá voľba, Jarošova 1, 811 03 Bratislava, IČO: 52 659 631

Dodávateľ: MESTSKÉ NOVINY, s.r.o., Ul. D. Michaeliho 3933/4, 036 01 Martin, IČO: 50732439

Nie je búdka, ako búdka. Tá vo Vrútkach vie pomáhať!

Potravinová búdka vo Vrútkach

Potrebe pomáhať ľuďom v hmotnej núdzi sa už niekoľko mesiacov venuje občianska iniciatíva Hlavy dokopy. Práve z ich myšlienky vznikla vo Vrútkach prvá potravinová búdka, ktorá bola v spolupráci s mestom Vrútky 17. októbra 2019 slávnostne uvedená do prevádzky.

Búdka sa nachádza pri budove mestského úradu vo Vrútkach a je k dispozícii komukoľvek v priebehu celého dňa.

Počas svojej, dá sa povedať, ešte krátkej existencii sa búdka veľmi osvedčila.

„Sme veľmi radi, že sa v Turci nájde toľko dobrých ľudí ochotných pomôcť. V snahe zabezpečiť čo najväčšiu pomoc ľuďom v núdzi, sme

začali oslovovať rôzne spoločnosti s myšlienkou pravidelnej spolupráce. Prvým našim sponzorom sa stala spoločnosť Tesco Stores SR, a. s., ktorá pravidelne podporuje projekty tohto druhu. Práve ich pravidelný príspevok na nákup potravín zaručuje, že sa búdka každý týždeň naplní.“ povedal Euboš Gottwald, člen občianskej iniciatívy Hlavy dokopy.

„Naším cieľom je však zabezpečiť nielen občasnú, ale celoročnú pomoc. Oslovujeme lokálne reštaurácie, obchodné reťazce a rôzne veľkosklady s potravinami, či by nám boli ochotní pravidelne prispievať. Sme radi každej pomoci. Je pre nás veľmi dôležité sa spájať a pomáhať,“ dodáva ďalší člen iniciatívy Stanislav Thomka.

Práve realizácia potravinovej búdky je pre nich prvým krokom k zriadeniu Turčianskej potravinovej banky, ktorú vnímajú ako jeden z prioritných cieľov iniciatívy. Ďalšou ich veľmi dôležitou snahou je pomoc konkrétnym ľuďom a rodinám, ktoré ju potrebujú.

O ich snahách a činnostiach sa dozvedel aj Policajný zbor SR, ktorý sa takisto venuje pomoci ľuďom v núdzi. V spolupráci s preventistkou por. PhDr. Ľudmilou Húskovou im bola odporučená rodina, ktorá by tento druh pomoci ocenila.

Následne bola tejto rodine osobne odovzdaná potravinová pomoc.

„Sme veľmi radi zo spolupráce s PZSR, nakoľko bolo pre nás veľmi ťažké nájsť konkrétnych ľudí alebo rodiny, ktoré pomoc potrebujú. Stále však apelujeme na naše okolie, aby sa neváhali na nás obrátiť, ak niekoho, kto pomoc potrebuje, poznajú,“ dodávajú Stanislav Thomka a Ľuboš Gottwald.

V Turci takisto existuje aj mnoho organizácií, ktoré sa snažia pomáhať a častokrát aj oni pomoc potrebujú. Jedným z takých je aj verejný kemp Priestor pre život, ktorý dlhé roky poskytuje pomoc ľuďom bez strechy nad hlavou. Aj tu sa rozhodli členovia iniciatívy Hlavy dokopy pomôcť a osobne zanesli ľuďom v kempe balík trvanlivých potravín a hygienických potrieb. Ďalšia pomoc smerovala do Domu

charity sv. Krištofa v Martine, ktorý takisto združuje ľudí bez domova a ľudí v núdzi. Členovia iniciatívy im zanesli pomoc vo forme 50 párov ponožiek od spoločnosti Loana Slovensko.

OZ Pradúce kľbko sa zasa potešilo pomoci, vo forme balíka hygienických a dezinfekčných prostriedkov, ktoré im v starostlivosti o mačky častokrát chýbajú.

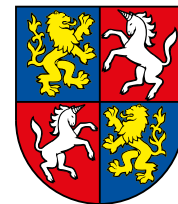
Iniciatíva Hlavy dokopy, ktorá sa v súčasnosti skladá z dvadsiatich dobrovoľníkov, rada privíta ďalších členov, ktorí by im pomohli priložiť ruku k dielu. Človek nikdy nevie, kedy sa dostane do nepríjemnej situácie, a aj takáto pomoc mu môže dočasne vyriešiť problém. V duchu dobrovoľníctva sa nesie aj heslo tohto projektu: **Ak potrebuješ, zober si. Ak môžeš, daruj.** Pretože každá pomoc sa ráta.

Autor, foto: (ag)

Pomoc konkrétnej rodine

 SEPAROVANÝ ZBER ZLOŽIEK KOMUNÁLNYCH ODPADOV			
PLASTY, KOVY, KOMPOZITY spoločný zber v žltých nádobách a vreciach			
NÁDOBY NA PLAST, KOVY, KOMPOZITY	RECYKLAČNÉ ZNAČKY na obaloch	DRUHY PLASTOV, KOVOV, KOMPOZITOV	OBRÁZKY ODPADOVÝCH PLASTOV, KOVOV, KOMPOZITOV na recykláciu
		plastové PET fľaše rôznych farieb skrčené, zošliapnuté	
		plastové HDPE a PET nádoby a bandasky od šampónov, mydiel, čistiacich prostriedkov, pracích prostriedkov	
		plastové igelitové, stretchové, bublinkové fólie, vrecia, plastové tašky rôznych farieb	
		mäkké plasty - kelímky od jogurtu, tvarohu, pomazánok, kvetináče, vamičky od keksov a zeleniny	
		tvrdé plasty - bandasky, debničky, koše, kýbliky, kvetináče a hrantíky, nádoby od zmrzliny, proteínov, vitamínov, kuchynské plastové riady, prázdne plastové nádoby z motorových olejov, matné prázdne kečupové a horčicové fľaše (väčšie kusy plastového nábytku a sudy je možné doviesť do Zberného dvora Brantner Fatra)	
		čisté plastové polystyrénové obaly bez zvyškov jedla, obalový biely polystyrén chrániaci tovar (obalový polystyrén okrem stavebného zatepľovacieho polystyrénu je možné doviesť do zberného dvora Brantner Fatra)	
		kovové obaly - železné konzervy z potravín, hliníkové plechovky z piva, coca-coly, džúsov	
	kompozitné obaly - tetrapacky z mlieka, džúsov		
PAPIER A LEPENKA v modrých nádobách a vreciach			
NÁDOBY NA PAPIEROVÝ ODPAD	RECYKLAČNÉ ZNAČKY	DRUHY PAPIEROVÝCH MATERIÁLOV	OBRÁZKY ODPADOVÝCH PAPIEROVÝCH MATERIÁLOV na recykláciu
		Vinitá lepenka - kartónové krabice z vlnitej lepenky zložíme alebo stlačíme, vlnitý papier	
		Hladká lepenka - kartónové krabice z hladkej lepenky z potravín, čajov, liekov, šanónov, kalendáre bez drôtenej časti	
		Papier - kancelársky papier, noviny, časopisy, písanky, výkresy, pohľadnice, knihy bez tvrdých väzieb	
SKLO v zelených nádobách a jutových vreciach			
NÁDOBY NA SKLENENÝ ODPAD	DRUHY SKLENENÝCH MATERIÁLOV	OBRÁZKY ODPADOVÝCH SKLENENÝCH MATERIÁLOV na recykláciu	
	Sklenené zaváraninové fľaše, sklenené fľaše od alkoholických a nealkoholických nápojov, rozbité sklenené poháre a nádoby, demizóny, rozbité tabuľové sklo (nevkladáme žiarivky, žiarovky, zrkadlá keramikú a sklo s drôteným výpletom)		
BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÝ KOMUNÁLNY ODPAD			
NÁDOBY NA BIOODPAD	DRUHY BIOODPADU	OBRÁZKY BIOODPADU VHODNÉHO NA KOMPOSTOVANIE	
	Tráva, lístie, burina, kvety, ovocie, zelenina a konáriky hrúbky 1 cm a dĺžky 10 cm		

Rekonštrukcia telocvične školy napreduje

Exteriér telocvične je hotový, dokončiť treba ešte interiér. Foto: l'ch

Už onedlho (marec 2020) by mohla byť telocvična pri ZŠ Hany Zelinovej kompletne zrekonštruovaná, pričom so stavebnými prácami sa začalo minulý rok v septembri.

Vedúci odboru výstavby a životného prostredia Mestského úradu Vrútky Dušan Kramár pre MN uviedol: „Na základe dohody primátora a poslancov mestského zastupiteľstva bola schválená komplexná rekonštrukcia objektu, nielen odstránenie havarijného

stavu. Stavebné práce prebiehajú podľa harmonogramu. Exteriér budovy je v podstate hotový, dokončiť treba ešte rekonštrukciu interiéru. Telocvična dostala novú strechu s hydroizolačnou a tepelnou vrstvou a má kompletne zateplenú fasádu. Aj vizuálne vyzerať oveľa lepšie ako predtým. V rámci rekonštrukcie sa vymenili všetky okná, rozvody, vykurovacie telesá a palubovka. Vymenené budú aj sociálne zariadenia, kabinety, chodba a pod. Rekonštrukcia telocvične v hodnote 340 341,44

eur (konečná suma sa ešte môže zmeniť, ak sa tam objavia nejaké problémy) je našou najvýznamnejšou investičnou akciou, ktorú uskutočňujeme. Druhou finančne najnáročnejšou investíciou bola výstavba chodníka plus kanalizácia na Ul. Karvaša a Bláhovca (104 000 eur). “Hoci mesto dostalo na rekonštrukciu telocvične určitý príspevok z ministerstva školstva, nemohlo to pokryť všetky náklady, preto bolo nevyhnutné si na tento účel zobrať aj úver (200 000 eur).

Čo všetko bude v oddychovej zóne?

Pri mestskom úrade sa koncom vlaňajška začala stavať oddychová zóna, na ktorej vybudovaní sa dotlačne podieľa aj Žilinský samosprávny kraj.

Oddychová zóna s altánkom, lavičkami a ďalšími prvkami (informačné tabule s mapami, stojany na bicykle, drobný mobiliár) má byť dokončená v lete 2020. Bude slúžiť všetkým občanom, návštevníkom budov obkolesujúcich Námestie S. Zachara, ale aj cyklistom. V areáli by malo byť aj workoutové cvičisko a nejaké parkovacie plochy pre návštevníkov objektov na námestí i pre cyklistov, ktorí prídu autom, tam si nasadnú na bicykel a začnú svoju jazdu. Oddychová zóna bude dobrým nástupným miestom

na cyklotrasu, ktorá by v budúcnosti mala pokračovať ďalšou etapou z Vrútok až do Strečna. Ale bude to aj vhodná medzizastávka pre cyklistov, prichádzajúcich z Martina po novobudovanej cyklocestičke, ktorá by mala byť dokončená do konca roku 2020 (martinský 2,79 km úsek už začali stavať, vrútocký 131 m časť vybudujú v tomto roku). Samotnú cyklotrasu budujú obe mestá s podporou eurofondov. Mesto Vrútky ešte chce doplniť priestor oddychovej zóny o nabíjačku pre elektrobicykle. Na tento účel predložilo na Ministerstvo hospodárstva SR žiadosť o získanie dotácie za účelom realizácie projektu „Verejne prístupná elektrická nabíjacia stanica v meste Vrútky“.

Mestský poslanec Ľuboš Gottwald ako jeden z iniciátorov projektu oddychovej zóny pre MN povedal: „Budúce využitie oddychovej zóny môže byť ešte väčšie, ak by sa v Martine a vo Vrútkach podarilo zrealizovať bikesharing. Napr. občania z Martina, ktorí cestujú do práce vlakom z Vrútok, by sa do nášho mesta mohli dostať v rámci tohto systému zdieľania mestských bicyklov. No a potom pri návrate domov by využili túto službu opačne. Požičali by si bicykel vo vrútockej bikesharingovej stanici, absolvovali by na ňom trasu do lokality so stanicou v Martine, kde by ho potom vrátili do stojana. Vo Vrútkach by bol nástupný, resp. výstupný bod pre bikesharing práve v oddychovej zóne.“

Oddychová zóna – stav v januári. Foto: l'ch

Vizualizácia po dokončení. Zdroj MsÚ Vrútky

Za spoločným kultúrnym dedičstvom

Primátor Vrútok Branislav Zacharides s riaditeľkou Mestskej verejnej knižnice v Czechowiciach-Dziedziciach Ewou Kmiecik-Wronowicz. Foto: (cd)

„Za spoločným kultúrnym dedičstvom dvoch železničných miest“ je názov čerstvo schváleného projektu cezhraničnej spolupráce medzi mestom Vrútky a poľskými Czechowicami-Dziedzicami.

O podpore tohto projektu z eurofondov rozhodol Výbor pre poľsko-slovenské mikroprojekty, ktorého šieste zasadnutie sa konalo na pôde

Žilinského samosprávneho kraja 13. januára tohto roku. „Schválenému projektu za vyše 40 000 eur sa veľmi tešíme. Nielen preto, že nám pomôže modernou formou predstaviť našu históriu, ale aj preto, že sa tým posilní spolupráca Vrútok s našim stále čerstvým poľským partnerom,“ informoval MN primátor Vrútok Branislav Zacharides. Aktuálny projekt je postavený na spolupráci mestských knižníc

z oboch miest, vzájomnom spoznávaní kultúrneho dedičstva a vytváraní podmienok pre jeho využitie v rozvoji cestovného ruchu. Zrealizujú sa výmeny medzi rôznymi komunitami z oboch miest, zdigitalizujú a sprístupnia sa staré kroniky, zakúpia sa moderné zobrazovacie i prezentačné technológie do pripravovanej stálej expozície dejín Vrútok.

Stranu pripravil: Ľubomír Chochula

Lokomotíva plnou parou vpred v ústrety triumfom

Obhajkyne titulu, horný rad zľava: Mária Tomková, Anna Ihnátová, Dušan Machník (predseda klubu), Žaneta Bednárová, dolný rad zľava: Lenka Stasinková, Katarína Ďurčeková. Foto: ICh

Kolkársky oddiel Lokomotíva Vrútky žne úspechy v mužskej i ženskej extralige družstiev. Vrútockí kolkári s prehľadom vedú pelotón účastníkov v Vrútočankách (sú na čele s päťbodovým náskokom) majú veľmi blízko k obhajobe slovenského titulu.

Počas prvého februárového vikendu sa vo svojej kolkárni vyznamenali oba tímy Vrútok. Muži zvíťazili nad Pobeidimom 8:0. Jeden z hráčov Lokomotívy Peter Marček pre MN skonštatoval: „V našom prvom domácom zápase po súťažnej prestávke sme podali trochu slabší

výkon, ale na súperu to stačilo. Do kariet nám zahrála nečakaná remíza Košíc s poslednou Spiš. N. Vsou. Teraz máme už päťbodový náskok pred druhým v poradí. Ak najbližšie vyhráme v Trenčíne (8. februára), mohli by sme zostať lídrom až do konca aktuálneho extraligového ročníka. Pripomínam, že víťaz extraligy postúpi do česko-slovenskej Interligy, čo je náš cieľ. Našou jednotkou je slovenský reprezentant Milan Tomka, jeho príchod do tímu nám veľmi pomohol, on nás výkonnostne ťahá všetkých nahor.“

Vrútocké kolkárky (rovnako ako ich mužskí kolegovia) potvrdili, že sú doma nezdolateľné. Galantu porazili 6:0 a Podbrezovú 5:1. V oboch dueloch sa hráčky Lokomotívy prezentovali kvalitnými výkonmi (Mária Tomková hodila 625 a 640 kolov, Lenka Stasinková 632 a 616, Katarína Ďurčeková 596 a 597, Žaneta Bednárová 625 – osobný rekord a 597). Slovenské reprezentantky Mária Tomková a Lenka Stasinková sa pre MN zhodli na tom, že sa v ďalšom

priebehu súťaže vynasnažia udržať si domácu neporaziteľnosť, ale aj voziť body do zápasov vonku, aby sa obhajoba titulu stala realitou. Hoci do konca súťažného ročníka zostáva odohrať ešte šesť kôl, vzhľadom na kvalitu ženskej zostavy Vrútok, by už len zázrak mohol obráť Lokomotívu o majstrovské repete. Víťaz ženskej extraligy získa právo štartu na Svetovom pohári, čo Vrútočanky vlni na jeseň nevyužili. Ako by to bolo tohto roku? Pre MN odpovedal predseda klubu Dušan Machník: „Vlni sa SP konal v Nemecku, teraz bude v Podbrezovej, čo je pre nás oveľa výhodnejšie, takže s najväčšou pravdepodobnosťou by sme sa na podujatí zúčastnili. Veľmi ma teší, ako napredujú obe družstvá. Muži takisto bojujú o celkový triumf v extralige, čím by sme si vybojovali miestenku do interligy. Ak zostane náš káder pohromade aj v budúcej sezóne, určite by sme si radi túto nadnárodnú súťaž (účinkuje v nej šesť českých a šesť slovenských tímov) zahráli.“

Zlaté kvarteto a celkovo osem medailí

Mladí pretekári Judo Clubu Sokol Vrútky štartovali na turnaji olympijských nádejí pre oblasť Sever (1. kolo sa uskutočnilo 18.

januára v Pov. Bystrici). Celkovo súťažilo 138 džudistov. Ako sa vo svojich vekových a hmotnostných kategóriách darilo „sokolikom“?

Zlaté medaily získali Dominik Fedor, Jakub Ursíny, Sophia Ševčíková, Simon Pikla, strieborný kov si vybojovali Oliver Kohár,

Patrik Fedor a Matúš Vozár, na bronzovom stupni skončil Tomáš Panáček. Sandra Ševčíková obsadila po boji 4. miesto.

Kedy bude štadión Komety dokončený?

HbK Kometa Vrútky je výnimočný klub nielen svojimi športovými výsledkami a prácou s mládežou, ale aj tým, že si svojpomocne (aj v súčinnosti s hráčmi) rekonštruuje hokejbalový areál.

Robia na tom všetci, ktorí môžu. Dávajú do toho srdce a zručnosť v zmysle hashtagu #spoludokazeme, ktorí začali „kometáči“ používať. Ako pre MN poznamenal šéftrener mládeže a jeden zo zakladateľov klubu Miroslav Daubner, veľa hráčov zo súčasného kádru mužov vyrástlo pri stavbe tohto štadióna v minulosti a teraz sú svojimi vedomosťami, schopnosťami a fortieľom veľkým prínosom pri terajšej rekonštrukcii areálu hokejbalového stánku Komety. Prezident Komety Libor Pomikálek

pre MN uviedol: „Po skončení jesennej časti SHbE, ktorú sme museli odohrať v športovej hale na Podháji a ihrisku pri Sokolovni v Martine, sme začali tvrdo pracovať na dokončení rekonštrukcie. Som rád, že dodržiavame harmonogram. Enormným úsilím všetkých členov, hlavne chlapcov z mužského tímu, sa to nakoniec podarilo dať do takejto stavu, že by sme prvý jarný duel (29. februára proti Nitre) mohli odohrať už na zrekonštruovanom ihrisku.“ Ide o väčšiu prestavbu (nielen kozmetické úpravy). V rámci nej zväčšili hraciu plochu na regulárny rozmer, vymenili mantinely, nainštalovali plexisklá, premiestnili striedačky na opačnú stranu a urobili ďalšie potrebné kroky (napr. inžinierske siete, elektroinštalácia, optické káble na internet a pod.).

Účastníci športového tábora detí na ihrisku Komety Vrútky s trénermi (vľavo Martin Kolčák, vpravo s č. 91 Milan Greňo). Foto: ICh

Ešte nedokončené ihrisko si už vyskúšali mladé športové talenty, ktoré tu absolvovali minikemp (2. februára). Pre MN to spresnil útočník Komety Martin Kolčák: „Aj keď sme to zorganizovali dosť narychlo, na prevkapanie prišlo až 18 detí, čo

je super. Tento športový tábor pre deti nebol zameraný len na hokejbal. Trval tri hodiny a účastníkov to bavilo. V tejto iniciatíve budeme pokračovať. Ide nám o to, aby deti nesesedeli doma, ale športovali.“

Stranu pripravil: Ľubomír Chochula

Vedenie mesta nezvláda situáciu v kauze „Hurbanka“

Martin Kalnický

„Z môjho pohľadu sa bavíme o probléme, ktorý vznikol z pochybenia vedenia mesta. Spúšťačom bolo výberové konanie

na riaditeľ'a školy. Už pred voľbou sa v kuloároch hovorilo, kto by mal vyhrať, čo aj voľby potvrdili,“ uviedol pre MN poslanec Martin Kalnický (Platforma) a vzápätí pokračoval:

„Nechcem nikomu siahat' do svedomia, ale sú určité podozrenia, ktoré tie výsledky spochybňujú. Zdvihla sa obrovská nevôľa, zamestnanci školy začali protestovať, dokonca až 35 ich dalo výpoveď a mnohí išli aj do štrajku. Keby bolo všetko v poriadku, asi by nenastala táto situácia. Mesto v minulosti investovalo do „Hurban-

ky“ veľa finančných prostriedkov, lebo táto škola si to zaslúžila (mala výborné výsledky, darilo sa aj športu). Na „Hurbanke“ ešte nedávno panovala príjemná atmosféra, vz' ahy boli korektné a spokojní boli aj rodičia žiakov. A teraz? Všetko je naruby. Vznikli dva nezmieriteľné tábory, nič nefunguje tak ako predtým a ohrozený je aj vyučovací proces. Hoci štátna školská inšpekcia vyhodnotila stav ako normálny, ak porovnáme to, čo bolo pred voľbou riaditeľa a po nej, tak je to diametrálny rozdiel. Na naše opakované naliehanie sme sa napokon mohli zúčastniť na monitoringu na tejto škole, ale informácie, ktoré sme dostali, boli zarážajúce. Škola fungovala v neštandardnom režime. Sám som bol svedkom, keď prišla do riaditeľne zamestnankyňa školy s otázkou, kde ma nájsť triedu a žiakov.

Myslím si, že mesto ako zriadiťel' školy nezvláda situáciu v kauze

„Hurbanka“. Zodpovedné osoby by mali urobiť všetko pre upokojenie situácie. Ale realita je iná. Od samého začiatku tohto problému sa vedenie mesta postavilo na jednu stranu. Potvrdilo sa to aj na stretnutí poslancov s primátorom, vedením mesta a zodpovednými pracovníkmi, ktoré som za náš klub Platforma inicioval. Padali tam konkrétne otázky. Napr. som sa primátora spýtal: Čo sa stane, ak vám a vedeniu mesta odporučí rada školy odvolať riaditeľ'ku? Primátor odpovedal, že považuje radu školu za veľmi dôležitý orgán a bude to akceptovať, ak sa splnia zákonom stanovené podmienky. Na zasadnutí MsZ sa „Hurbanka“ riešila dosť dlho. Občania, ktorí sa na tejto schôdzi zúčastnili, odchádzali domov sklamaní. Osud školy im nie je ľahostajný, čakali nejaké riešenie, ako zažehnať krízu. Akurát ich mohlo povzbudiť to, že, ak príde k prvému pochybeniu zo strany riaditeľ'ky,

tak primátor hneď zareaguje. Ale mal by zareagovať aj na to, čo sa deje na mestskom úrade, lebo tých prešlapov je už naozaj veľa. To, ako komunikuje prednostka K. Tomášová (vyjadřila sa o ľud'och, ktorí bojujú za svoju pravdu, že sú hyeny), ako sa stavia k veci viceprimátorka T. Červeňová, to je absolútne nemysliteľné. Prejav arogancie moci je neuveriteľný. Napriek tomu, že situácia je veľmi vážna (z „Hurbanke“ už dokonca odišlo 17 žiakov), primátor mesta si akosi nevedel nájsť čas na osobné stretnutie s riaditeľ'kou školy. Ak behá po úradoch a zháňa eurofondy, ako sľúbil vo volebnej kampani, ak má inú robotu a donesie do Martina peniaze, tak tomu rozumiem, ale ak nie, potom je to zlyhanie. Zodpovednosť by mali niesť poverené osoby, ktorými sú prednostka MsÚ a viceprimátorka. Platforma bude kauzu „Hurbanka“ naďalej pozorne sledovať a prostredníctvom MESTSKÝCH NOVÍN sa čitatelia dozvedia ďalšie nové zistenia.“

Ako oživiť a reštartovať cestovný ruch?

„Absolútne súhlasím s tým, že treba reštartovať cestovný ruch v Martine. V minulých rokoch nefungovala oblasť organizácia cestovného ruchu (OOCR) tak, ako by mohla, ale to bolo z rôznych dôvodov,“ začal pre MN rozoberať túto tému Martin Kalnický.

„Máme nápady, ako oživiť a podporiť cestovný ruch v Martine a regióne Turiec. Táto téma sa rozoberala aj na januárovom zasadnutí MsZ. Kolega Kozák spomenul, že by sa činnosť OOCR mohla z hl'adiska podpory podujatí rozšíriť napr. o Kľačiansku podkovu. Ja zasa organizujem so svojim tímom Medzinárodný festival klobás. Jedno i druhé podujatie navštevuje od päť do sedemtisíc ľudí a sú najväčšími v regióne. Samozrejme, organizujú sa aj ďalšie akcie, ktoré majú dobrú úroveň. Podujatie Hory a mesto má tiež svojich fanúšikov (tento festival horského filmu organizuje kolega Krištoffy), výborná je spolupráca s Kultúrnou scénou (výrazne sa zvýšila návštevnosť na námestiach), patričný kredit si vybudovali aj Dotyky a spojenia, ale sú tu aj menšie akcie. Práve organizovaním rôznych podujatí môžeme prilákať návštevníkov do mesta, čo má potom synergický efekt. Martin s nádhernou príro-

dou v okolí má potenciál na turistiku a rozvoj cestovného ruchu, z čoho by potom mohlo mesto profitovať. Táto oblasť si zaslúži našu pozornosť. Vítam každú iniciatívu, ktorá pomôže cestovnému ruchu. Kolega Uherčík predniesol na zasadnutí MsZ (v bode rôzne) návrh ohľadne založenia novej OOCR. Nebránim sa tejto myšlienke, ale myslím si, že o takom dôležitom dokumente by mal rokovať čo najväčší počet prítomných poslancov, a nie iba tesná nadpolovičná väčšina, ktorá sa vtedy v sále nachádzala. Preto som požiadal predkladateľa, aby svoj návrh stiahol, čo aj urobil. Dohodli sme sa, že sa k tejto téme čoskoro vrátíme, budeme sa ňou (aj komisie) intenzívne zaoberať, a dúfam, že nájdeme čo najlepšie riešenie na podporu cestovného ruchu. Aj ja osobne chcem svojou činnosťou, ako poslanec, podnikateľ a zakladateľ občianskeho združenia Partnerstvo pre MAS Turiec (v regióne zastrešujeme vyše 30 obcí, súčasťou je aj mesto Martin), prispieť k tomu, že sa situácia v tomto smere zlepší. Dúfam, že sa to podarí, ale hlavne, aby nám už nikto nehádzal polená pod nohy! Nechcel som otvárať túto tému, ale primátor spomenul, že sa objavujú otázky, prečo VMČ Ladoveň-Jahodníky-Tomčany (celkovo 7

poslancov) poskytol dotáciu zo svojho rozpočtu na súkromnú akciu. Podotýkam, že VMČ schválil tento príspevok aj bez môjho hlasovania. V rámci našich možností podporujeme aj iné akcie v našej mestskej časti, takže nešlo o nič neobvyklé. Niektorí ľudia majú pocit, že poslanec nemôže usporiadať žiadne podujatia. Samozrejme, keď sa konajú v Martine, žiada organizátor, aby sa mesto na tom podieľalo, to je štandardné. Vlani v novembri mal Medzinárodný festival klobás (celkovo sa uskutočnilo šesť ročníkov) rekordnú účasť. Vstup na podujatie s bohatým kultúrnym programom bol zadarmo. O to viac ma mrzí, že primátor mesta zabudol na to, čo povedal na našom festivale, keď stál na pódiu pár dní pred komunálnymi voľbami

v roku 2018. Vtedy vychválil podujatie, že nemá v Martine obdobu, že ho treba podporovať, ale o rok neskôr, možno pod vplyvom svojich poradcov, urobil presný opak. Dokonca vedenie mesta pripravilo pre zahraničné delegácie v čase jednodňového klobásového festivalu (koná sa v rámci sviätomartinských dní – v Martine je vtedy viac akcií) výlet autobusom do Bratislavy na husacinu a víno. Niektorí účastníci zájazdu mu, podľa jeho slov, ďakovali, že konečne mohli vidieť Bratislavu. Tragikomické je, že to povedal primátor v bode, v ktorom sa vedenie mesta búchalo do prs, že treba podporovať cestovný ruch v Martine. Navonok to deklaruje, ale pravda je iná. To je len ďalší dôkaz toho, ako ďaleko má sľub od reality.“

Občania sa pýtajú, kde sú tie eurofondy?

M. KALNICKÝ: „Aj vzhľadom na kauzy, ktoré vznikli, či už to bol absolútne nepripravený návrh, ako financovať z mestského rozpočtu výstavbu kabínkovej lanovky na Martinské hole, alebo aktuálny problém na „Hurbanke“, je mesto Martin zahltené vecami, ktoré mu bránia v investovaní. Navyše neexistuje súbor investičných akcií v poradí priorit, na čo upozorňujem na každom zasadnutí

MsZ. Martinčania sa oprávnene pýtajú, kde sú tie eurofondy, ktoré sľúbil primátor zohnať na základe svojich intervencií a kontaktov. Eurofondy neprišli, zato je v rozpočte na tento rok úver vo výške 6,5 mil. eur. Dôvera občanov vo vedenie mesta klesá. Ľudia sú sklamaní a majú obavy, čo prinesie najbližšia budúcnosť.“
Stranu pripravil:
Eubomír Chochula